

b. VII. 3.

II Häftet

Såber och Berättelser
af
MARIA.

Jyväskylä, Welin & Gös' boktryckeri och förlag, 1876.

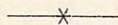
Sagor och Berättelser

af

MARIA.

II.

Jyväskylä,

Weilin & Göös' boktryckeri,

1875.

Tacksamhet

En berättelse

Innehåll:

	Sid.
Tacksamhet	1.
För de fattiga	7.
Julrosen	14.
Tschi-schâ-gubbarne	22.
Femte hjulet under vagnen	30.
Saga	39.
Tårar	42.
Tuppen, hunden och grefven	48.
I Guds ärende	52.
Brudnäsduken	54.
Zudi	62.
Sotarmurre	76.
För min moder	81.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

RECEIVED

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Tacksamhet.

Lilla Hanna sprang ifrigt fram och tillbaka på trädgårdsgångarne, så att de gula löfven prasslade under hennes små bara fötter. I de rödfrusna händerna höll hon några sura äpplen, af hvilka hon emellanåt bet en bit. Ögonen blickade ifrigt ned på marken såsom om hon sökt något. Frökens kammarjungfru spatserade också i trädgården, ty det var söndags-eftermiddag och då hon mötte den lilla flickan, frågade hon något strängt:

”Hvad springer du här?”

Hanna stannade tvärt och svarade skyggt:

”Jag söker frökens nål.”

”Det lönar visst mödan“, sade kammarjungfrun snäsigt. ”För den har man redan tagit många onödiga steg. Hon kan köpa sig en annan. Fem mark är ej hela världen!”

”Men — fröken tyckte så mycket om just den här“, invände Hanna suckande.

”Prat! Men gå på du bara, stor tack får du ej för det och till på köpet fryser du fötterna af dig, dumma unge, som ej håller strumpor och skor på dig.”

Hanna teg, ty hon visste, att det ej var för roskull hon gick barfotad. Hennes fader var fattig och der voro många små syskon i stugan. Det var tids nog att slita på kängorne när snön föll på marken. Kammarjungfrun gick vidare och Hanna började söka ännu ifrigare. Hvarföre gjorde hon det? Hvarföre brydde hon sig ej om kölden och de fuktiga löfven? Jo, du skall veta, att Hanna var en liten tacksam och kärleksfull flicka. Hon glömde ej det goda man gjort henne. En gång hade hon fallit i en vak på

isen och blifvit mycket våt och kall innan hon hann hem och byta om, så att hon blef mycket sjuk om natten. Då hade fröken der uppe hemtat droppar och sjelf gifvit in åt den lilla Hanna, med sin egen silfversked. Sedan hade hon hemtat linne till omslag och vakat om nätterna, "ty", sade hon, "jag får sofva på dagen, men madam, Hannas mamma, har många små som bullra omkring henne och väfstol och spinnrock vänta på henne."

"När Hanna började blifva bättre, hemtade fröken vackra blommor åt henne, som doftade så skönt och vackra bilderböcker från sitt eget skåp, böcker dem fröken sjelf bläddrat uti när hon var liten. Men det roligaste af allt var att fröken kunde berätta de roligaste sagor. Ibland så sorgliga och vackra att tårarna kommo i Hannas ögon och ibland så tokroliga att Hanna måste skratta — då kommo alla småsyskonen till. De satte sig på golvet omkring Hannas säng och lyssnade med öppna munnar; sådant hade de aldrig hört förut. Hanna kunde ej finna ord för sin tacksamhet, men hon gjorde allt för att i handling bevisa den. De första smultronen fick fröken och de vackraste blommorna, ty Hanna visste att hon tyckte om buketter i rummen. Skulle ett bud skickas till byn, ja, då var Hanna genast färdig att springa, om nemligen hon ej behöfdes hemma, ty det var ändå hennes första pligt att hjälpa sin mor. Och när frökens födelsedag inträffade, hade Hanna bundit en vacker krans af vilda murgrönsrankor och rosor ur sin egen kruka. Kransen hängdes tidigt på morgonen på dörrlåset utan för frökens dörr, hvarefter Hanna sprang bort. Men fröken visste nog hvem som bundit kransen och då hon fram på dagen mötte Hanna, klappade hon henne på hufvudet och sade: "kransen är mycket vacker." Då rodnade lilla Hanna af glädje och ögonen strålade.

I dag hade fröken spatserat i trädgården och då hon kom in, märkte hon att hon förlorat sin vackra

nål, ett kärt minne af hennes bästa vän. Ack! huru ledsen hon blef! och huru fort hon skyndade tillbaka i trädgården. Kammarjungfrun måste söka med och betjenten och Anna-Lena, men förgäfves. Det var om hösten hvarföre alla gångarne, annars så krattade och rena, voro fullströdda med gula och röda löf af aspar, lönnar och björkar. Nålen kunde vara gömd derunder, trädgården var stor och man tröttnade snart att söka.

"Den får då vara", sade fröken, "men bra ondt gör det mig", och då stodo tårarna i hennes ögon. Hanna såg det der hon stod vid staketet och skyndade genast till trädgården. Nu var det redan en hel timme sedan dess och allt ännu sprang den lilla flickan upp och ned för gångarne. Ofta blef hon bedragen af de granna lysande bladen och lutade sig hastigt ned, men det var icke nålen. Trädgårdsmästaren gick omkring och betraktade rofsängarne.

"Det är tid att taga upp rofvorna", tänkte han. Då märkte han Hanna. "Barn, barn är du ännu härute?"

"Ack, pappa, jag kan icke gå in förr än jag hittat nålen", ropade Hanna och ville gå vidare.

"Se här, tag mina vantar."

"Tack, tack! men behöfver pappa dem icke?"

"Nej." Gubben klädde de stora vantarna på sin lilla flickas händer och såg sedan efter henne med en kärleksfull blick. "En liten snäll unge", mumlade han.

Plötsligt uppgaf Hanna ett glädjeskri och kastade sig ned på marken. "Nålen, nålen!" utbrast hon och störtade upp.

Som en pil flög hon öfver sandgångarne, genom den redan mörknade gran-alléen, som hon annars var litet rädd för. Hon hade glömt både köld och mörker och höll med båda händerna den dyrbara nålen. Nu stod hon med klappande hjerta framför köksdörren. Der inne var tyst, hon gick sakta in. Skulle hon våga sig längre? I serveringsrummet fanns ej

heller någon. Dörren till matsalen stod öppen, nu stod hon redan der. Frökens röst hördes från kabinettet. Hon var vid dåligt lynne. Det var visst rätt illa, ty man får aldrig vara vid dåligt lynne, inte ens när det går emot, men det tänkte hon icke på nu, fast jag är säker på att hon ångrade sig efteråt. Hon bannades på kammarjungfrun, som ej kunnat söka bättre och på trädgårdsmästaren som ej höll gångarne sopade. Hon lyssnade knappt till modren som allvarsamt förebrädde henne en så obetänksam beskylldning. Trädgårdsmästaren kunde ju omöjligt sopa gångarne så ofta att icke der jemt låg löf och qvistar som höststormarne nedkastade från träden och hvarföre hade hon ej sjelf sökt bättre. "Det var så kallt, mamma", sade hon misslynt.

"Men, min kära Emy, kammarjungfrun kände väl också till kölden och dessutom hade hon sysslor härinne."

"Ja, mamma jag är både obillig och orättvis", sade fröken, "jag önskar jag icke sagt så många ord af vrede och ledsnad."

Hanna stod tyst och rädd i matsalen.

Skulle hon våga sig in? Hon såg på sina bara fötter och sin lappade klädning, men det var ju skumt och fröken skulle bli så glad. Nu stod hon i dörren.

"Se der är lilla Hanna. Hvad vill du barn?" frågade Emy vänligt.

Hanna räckte tyst fram nålen.

"Min nål, min nål!" utbrast Emy och ilade fram.

"Du snälla lilla flicka!"

Hanna ville skynda bort, men Emy fattade hennes hand och drog henne fram till kaminen, der baronessan satt.

"Sätt dig nu här och värm dig, du är ju alldeles kall. Har du sökt den länge? Hvar hittade du den?"

"Just vid stora stenen", sade Hanna blygt. Hon var så rädd och blyg i de granna rummen, fru baro-

nessan satt så nära och fröken stod alldeles bredvid och stolen var så mjuk att hon trodde sig sjunka.

"Ack jag satt ju på stora sten!" utbrast Emy, "det hade jag glömt. Tack lilla Hanna! Men tänk om du blir sjuk nu när du sprungit så tunnklädd ute."

"Åh, fröken, det har ingen fara!"

"Jo, jo du tänker att jag sedan kommer och pysslar om dig och vakar hos dig."

"Nej fröken!" utbrast Hanna och nu hade hon glömt all blyghet, "icke vill jag att fröken skall hafva besvär med mig. Jag skall akta mig för att bli sjuk."

Emy kysste den lilla flickan på pannan och sade: "gå nu ned, din mamma skickade för en stund sedan hit upp för att fråga efter dig." Dervid ville Emy lägga en liten silfverslant i Hannas hand, men barnet skjöt den hastigt ifrån sig och skyndade ut. Hon sprang fort öfver gården. Der var ljus i stugan redan. Modren rörde i gröten och höll lillan på armen, då Hanna inträdde.

"Hvarföre springer du omkring och jag står här ensam med barnet och pappa skall ha gröten färdig på stund", sade modren förebrående.

Hanna såg ängslig ut och tog tigande den lilla i famnen.

I detsamma steg fadren in. "Banna icke vår flicka", sade han blidkande, "du vet hon gör gerna fröken en glädje och ville söka hennes nål i trädgården."

"Det skulle du hafva sagt, Hanna lilla", sade modren försonad.

"Hittade du den?" frågade fadren.

"Jo, pappa. Jag är så glad. Fröken var riktigt lycklig."

"Fick du något för det?" frågade Mathias som satt och täljde på en barkbåt?

Hanna såg på honom med stora ögon.

"Fick du penningar eller någonting för det du hittade nålen?" upprepade brodern.

"Ack! Mathias", utbrast Hanna förebrående, "skulle jag behöfva någon ersättning för det jag en stund sökte hennes nål? Minns du då icke allt det goda hon gjort mig?"

Fadren närmade sig barnen och sade allvarligt: "Lilla Hanna, du har lärt dig inse det goda fröken gjort dig och vill bevisa din tacksamhet emot henne. Hvem är det som vi hafva ännu tusen gånger större skäl att vara tacksamma emot?"

"Vår himmelske fader", svarade barnen.

"Men kunna vi tillfyllest ersätta Guds godhet?"

"Nej."

"Hvad kunna vi ändock göra?"

"Vara nöjda med vår lott och dagligen tacka Gud", svarade Hanna.

"Ja. Och akta oss att göra honom emot", tillade fadren.

För de fattiga.

”Om jag inte får socker på min soppa, så äter jag inte!” ropade en liten gosse med vredgad stämma.

”Den smakar inte bra och jag vill inte ha’ den!”

”Du får ju låta bli att äta den, min gosse.”

”Får jag mjölk då?”

”Nej, Arthur, om du inte äter soppan, så får du vara utan mat. Den som inte är nöjd med så god mat, får vara hungrig.”

”Men, mamma, det är mycket tråkigt att vara hungrig”, invände Arthur och fortfor häftigt: ”jag måste få socker på soppan.”

Modren sade allvarsamt: Arthur vet mycket väl att jag ej gör som du vill, då jag finner att du har orätt och allra minst får du något då du begär så der fult och är så obeskedlig. Kom hit så skall jag berätta dig något.” Arthur närmade sig långsamt och ställde sig misslynt bredvid modren. ”I dag kom en fattig gumma till köket, hon begärde litet bröd åt sin lilla flicka och litet penningar för att kunna begrafva sin lilla gosse. Och kan du gissa hvaraf den lille gossen dog?”

”Han var väl sjuk”, förmodade Arthur som blifvit uppmärksamare.

”Nej, *han dog af hunger.*”

”Af hunger!” utbrast Arthurs syster som satt i rummet bredvid och arbetade. ”Dog det arma barnet af hunger?”

”Ja. Han hade ej ätit något på flera dagar. Modren hade vandrat med sina små från en by till en annan, men måste gå genom en djup skog. Hon förvillade sig och då de framkommo till byn, var gos-

sen så svag att han ej mera kunde äta något. Han var endast två år gammal och hade nödgats äta barkbröd likasom hans moder och syster. Och nu då han ej på så många dagar fick någon föda alls, dog han af hunger.“

Arthur såg allvarsamt på sin moder:

“Hvarföre skulle gumman gå omkring med sina barn? Kunde hon icke vara hemma?”

“Hennes hem är långt borta i Österbotten. Deras kor och får dogo af svält, sedan höet blef slut, och då hösten kom frös rågen och hafran på åkern. De hade således ingenting att äta och måste lemna sin lilla stuga och söka hjälp hos barmhertiga människor. Många, många människor få göra på samma sätt nu för tiden *). Öfver hela vårt arma land är hungersnöd och hundradetals små fattiga barn vandra från dörr till dörr för att begära en bit bröd. Ofta få de snäsor och bannor hos hårdhertade människor och ibland komma de till gårdar der folket sjelfva icke hafva något att äta och då måste barnen gå vidare, om de än vore huru trötta och hungriga som helst. I mången koja få barnen intet annat än barkbröd och möjligen litet poteter. Mjölkk få de ej se en gång. Och Arthur är ej nöjd med god soppa och rågbröd.“

Arthur slog ned ögonen. Hans mamma fortfor:

“Tror du ej att det är stor synd att göra så?”

“Jo“, svarade gossen sakta.

“Gud kan mycket hårdt straffa sådana barn. Det kan komma en tid då du hvarken har soppa eller bröd och då skall du minnas huru syndig du varit. Bed Gud förlåta dig och kom ihåg den lille gossen som dog af hunger.“

Arthur närmade sig bordet och åt hastigt upp sin soppa derunder såg han mycket fundersam ut.

“Kan man ingenting göra för de fattiga, mamma?” frågade han efter en stund.

*) År 1868.

”Ja väl“, svarade modren, ”alla bättre lottade försöka hjälpa dem både med bröd och penningar och utfundera allehanda arbeten och tillfälle till förtjänst för de fattiga, men ingenting vill förslå.“

Arthur funderade åter en stund.

”Skulle jag kunna ge min silfvermark som jag fick af pappa? Skulle det kunna hjälpa någon fattig?“

”Ja, min gosse.“

Arthur hade nu slutat äta och sedan han tackat Gud för maten, gick han till sin låda. Inlindad i papper och väl förvarad i en paffask låg hans blanka silfverpenning. Han vägde den i handen: ”För denna skulle jag få många karameller, kanske en papphäst. ... men gossen som dog af hunger ... jag har bröd nog ... men om jag också har bröd så har jag icke alltid karameller och det smakar mycket bra att äta karameller? Så tänkte Arthur medan han betraktade den blanka silfverpenningen. Då kom han ännu en gång ihåg det lilla döda barnet och gick med penningen till sin moder.

”Här får du min silfvermark, mamma, gif den åt någon fattig gosse — jag behöfver den icke.“

Modren kysste sin lille son med en glädjetår i sitt öga.

På eftermiddagen kom Arthurs äldste bror hem från skolan.

”Kom hit, Nanny, så skola vi tala om en vigtig sak“, ropade han sedan han helsat på sin moder. ”Arthur kan komma med.“

Arthur var mycket glad öfver att få vara med och alla tre satte sig i äldste brors rum.

”Är det någonting roligt Hugo?“ frågade Nanny,

”Du skall få höra. Magistern talade i dag om vårt fattiga Finland och den stora nöden som råder i landet. Han sade oss att också vi kunde bidra till den allmänna nödens lindrande. Vi borde spara alla de penningar, vi få till namnam och leksaker, för de fattigas räkning. Då magistern gått började

vi rådslå om den saken. En del af gossarne brydde sig ej mycket derom, men vi andra beslöto att först och främst gifva alla våra sparpenningar åt de fattiga och sedan att lära oss försaka, till ex. att icke mera dricka thé och kaffe och icke äta någon efterrätt. Detta lofvade vi hvarandra och dessutom att söka få våra syskon och vänner till samma föresats. Vill du nu, Nanny, gå in på detta?"

"Gerna!" utropade Nanny och fattade Hugos hand. "Det vill jag lofva."

"Godt, Nanny, jag visste att du skulle göra det. Men huru är det med Arthur?"

"Jag vill också, Hugo", utbrast den lille gossen med tårar i ögonen, "du vet att jag ofta är stygg med maten, men nu vill jag bjuda till att tänka på de fattiga."

"Det är rätt", sade Hugo, "men du måste också komma ihåg ditt löfte."

"Åh ja, nog minns jag det och om jag glömmar så får Nanny påminna mig derom."

Om aftonen då Nanny som vanligt serverade théet sade modren: "Du har glömt dina bröder och dig sjelf."

"Nej mamma vi dricka mjölk", sade Hugo och räckte fram sin mugg åt Nanny som hällde mjölk i den.

"Hvarifrån kommer det kära Hugo?" utbrast fadren, "du som tycker så mycket om thé."

Hugo berättade nu om deras föresats och frågade om hans föräldrar gillade den.

"Af hela mitt hjerta, kära barn", svarade fadren.

I början var det så nytt att dricka mjölk om morgnarna, tyckte barnen, men då det började blifva mörkt och kallt och Hugo tidigt begaf sig till skolan, tyckte han mången gång att litet hett kaffe hade smakat rätt skönt — dock — Hugo var en rask gosse, han höll sina löften och föresatser utan knot. Han ansågs, också i skolan, för en pålitlig gosse, ty lånade han en bok eller en penna af någon, så var

man säker om att få den tillbaka igen och hade han lofvat sin kamrat något, så höll han sitt löfte som en hel karl. Annat var det med lille Arthur. Det var en liten läckermun som gjorde många sura minner åt den kalla mjölken, likväl behöfdes icke mera än en blick ur Nannys vänliga ögon för att han tappert skulle fatta i muggen och föra den till sina läppar.

Barnen brukade få litet penningar på sina födelsedagar och äfven till julaftnarne. Dessa sparades då till marknaden, då man köpte leksaker, karameller, färgglådor, kringlor och dylikt. Nu hände det att Arthurs födelsedag alltid inträffade på första marknadsdagen då han vanligen genast gjorde slut på sina penningar och i år fick han mera penningar än vanligt. Onkel Robert hade kommit på besök till Arthurs fader och lade en vacker silfverpenning på födelsedagsbordet.

Arthur skrek af glädje. "Nu har jag fått penningar både af pappa och mamma och onkel!" ropade han. "Tänk, så mycket jag kan köpa!" I detsamma blickade han ut och såg tvenne små trasiga gossar gå på gatan. Detta påminnte honom om sitt löfte och han lade penningarne tyst i sin börs.

"Mamma", sade han efter en stund, "tror du ej att det är detsamma om jag ger en del af mina penningar åt de fattiga och behåller resten sjelf?"

"Du får göra med dem hvad du vill, Arthur", svarade hans moder "tillochmed köpa karameller för alltsammans, men säkert är att om du för en mark får en varm klädning så får du två varma klädningar för två mark."

Arthur såg fundersam ut.

På eftermiddagen föreslog Hugo att de skulle gå ut och se på marknaden. Det var bra roligt att se de många stånden med leksaker, kringlor och böcker och alla de springande, stojande, pratande men-

niskorna. Barn som köpte och mumsade på saffranskringlor och knäckor, och gummor som sålde kaffe i stora pannor.

Våra små köpte ingenting. De sågo på och vandrade upp och ned emellan stånden. Rätt som det var mötte de tvenne af Hugos skolkamrater.

"God dag!" ropade de och skakade Hugos hand, "har du hållit ditt löfte?"

"Fullkomligt. Och se här mina syskon, de hafva fattat samma beslut."

Gossarne sågo vänligt på Nanny och Arthur.

"Men hvad har du der?" frågade Hugo pekande på ett litet paket i den ena gossens hand. Gossen öppnade litet på papperet och visade några silfvermynt.

"Hvad vill du göra med dem?"

"Jag skall gå och teckna mitt namn på listan för de fattiga som finnes på boklådan."

"Vi komma med!" ropade Hugo och Nanny.

På boklådan fanns så mycket, mycket böcker. Arthur tittade nyfiket omkring sig. Medan syskonen antecknade sig på listan, bläddrade han i en vacker bilderbok, der stod att den kostade 2 mark, just så mycket som Arthur fått i dag. Han stoppade handen i fickan. Jo, der lågo penningarne, man kunde känna det utanpå börsen.

"Skall du hafva boken, lilla gosse?" frågade bokhandlaren.

Arthur tvekade. "Nej", svarade han slutligen och vände sig hastigt till Nanny. "Vill du visa mig huru man skrifver två mark?" hviskade han.

Nanny gjorde det och frågade sedan om han ämnade köpa boken. Arthur skakade på hufvudet och tog pennan ur Hugos hand.

Med sina små knubbiga fingrar, ritade han sedan på den långa listan en tvåa och ett m och begynnelsebokstäfverna till sitt namn såsom han sett de andra göra och lade sedan med strålande ögon sina

blanka penningar på bordet framför bokhandlaren som leende tog emot dem. Med lätta hjertan gingo barnen bort. Arthur var så märkvärdigt glad och när han gick förbi de granna stånden, såg han frimodigt på de goda sakerna och kände leende på sin tomma börs.

Nödåren i Finland voro en god öfning i karaktärstyrka för de tre syskonen och kanske äfven för andra små barn.

Julrosen.

"Det är mycket bedröfligt med mitt vackra rosen-träd", suckade lilla Maria och plockade bort några vissnade blad från den smidiga stängeln. "Snälla mamma, kan jag inte göra någonting åt den!"

Modren närmade sig fönstret och betraktade den sjuka vexten. "Den är vissnad, den sjukas med ett ord — vanskött", sade hon skakande på hufvudet.

Maria såg ängsligt frågande på sin moder.

"Om min lilla flicka kunde vara riktigt ihärdig och hålla ut med det hon börjat, så kunde rosen kanske hjälpas", fortfor denna.

Maria sänkte hufvudet vid dessa ord. Hon var en liten liflig och ombytlig flicka och visste med sig sjelf att hon sällan höll ut med en sak, isynnerhet om den fordrade möda och omtanka. Men snart såg hon upp igen. "Mamma, jag håller så mycket af min vackra ros, jag vill försöka att vara ihärdig — säg, hvad skall jag göra?"

Modren smekte sin lilla dotter och sade vänligt: "jag har hört att man bör tvätta vexter med denna sjukdom med tvål och vatten och sedan akta sig för att vattna dem för mycket utan att dock låta dem torka. Försök det mitt barn och laga så att den får tillräckligt sol."

"Ack! jag vill försöka allt och försöka att inte glömma. Du kära, vackra ros huru sjuk du ser ut! Det var dock bra illa gjordt af Annette att så försumma den medan vi voro borta."

"Du får icke skylla allt på Annette, Maria. Du sjelf har ofta försummat ditt rosen-träd och om jag icke vattnat det, vore det längesedan förtorkadt.

”Det är sannt mamma och nu ångrar jag bittert min glömska.”

Lilla Maria fick nu ett fat med vatten, en borste och tvål och började på med sitt arbete. Hon uppvek sina armar, fästade ett stort förkläde för sig och lyftade krukan på en stol.

Väl rispade taggarne hennes händer och vattnet stänkte henne i ansigtet, men det brydde hon sig ej om. Hon gladde sig åt att se de tvättade bladen glänsa och utropade:

”Jag tror nästan att den blir frisk! Se, huru glänsande bladen se ut och huru de höja på sig likasom om de tyckte om badet.”

Den lilla ifriga flickan stod ännu med våta händer och det stora förklädet för sig då hennes pappa kom hem till middagen.

”Hvad har min lilla flicka för sig?” utbrast denne då han inträdde.

”Jag har gifvit mitt kära rosenträd ett bad, kära pappa, och nu kan jag ej kyssa dig för jag har så våta händer.”

”Kom hit du bara”, sade fadren leende, ”du ser just ut som en liten tvätterska.”

Maria lät ej säga sig detta två gånger. Hon hoppade upp i fadrens knä och såg upp i hans ansigte med ett gladt leende.

”Är det så farligt om trädet dör ut? Vi köpa ett annat hos trädgårdsmästaren eller på torget.”

”Nej, nej pappa”, utbrast Maria lifligt. ”Just detta träd håller jag af. Minns pappa icke att jag fick ett litet skott af morbror Max då han reste ut det är nu två år sedan och han bad mig vårda och sköta det så väl. Jag har försummat det, men nu vill jag försöka godtgöra mitt fel. När morbror kommer hem, står det kanske i full blomma.”

Maria klappade händerna vid tanken härpå. Några dagar föringo utan att någon särdeles förbättring kunde märkas på det vackra rosenträdet. Maria vatt-

nade och skötte det omsorgsfullt, bar krukan från det ena fönstret till det andra för att få hvarje liten solstråle om än så matt, till godo. Likväl sågo bladen vissnade och sjuka ut.

“Det är alldeles för ledsamt“, utbrast Maria ibland med litet otålig röst, “ingenting hjälper, ingenting alls. Min sköna, sköna ros!“ suckade hon och betraktade den hvarje dag.

En morgon kom en resande herre för att helsa på Marias fader. De talade om kungar och soldater, om nya kanoner, och Preussare och Polen och voro mycket ifriga.

Maria hade just betraktat sin ros och sprang gråtande in i förmaket.

“Pappa, nu har en hel stjelk vissnat, den är alldeles torr.“

Fadren var tydligen litet förlägen öfver att hans lilla dotter så plötsligt afbrutit deras samtal och bad den fremmande om ursäkt hvarefter han tillsade Maria att gå bort.

Men den fremmande drog barnet till sig och frågade deltagande hvarföre hon gret. Maria berättade historien om sitt vackra rosenträd.

“Det tror jag mig kunna afhjelpa“, sade den fremmande gladt, “se här en dekokt hvarmed du bör vattna den och inom en kort tid bör din ros vara frisk.“ Han tecknade några ord på en papperslapp och lade den i den lyckliga flickans hand.

“Tack, tack!“ ropade denna och flög bort.

Annette måste genast tillreda dekokten och nu fylldes den lilla sprutkannan hvarje dag med det bruna beska vattnet.

“Usch, jag föreställer mig att detta smakar rosen lika illa som salmiakmixtur mig“, sade Maria. Maria hade den stora glädjen att se sitt vackra träd blifva bättre och bättre. Hon började upptäcka små friska gröna skott och var alldeles yr af glädje deröfver.

En dag kom hon springande till sin moder:

“Mamma, mamma! Min ros har en knopp, en riktig blomknopp, alldeles grön och liten, men en gång skall den slå ut. O! mamma, just till julen blir det och då får jag bära den som bukett i min klädning när det blir barnbal hos Tant Agatha!”

Modren följde det lifliga barnet till fönstret.

Ganska riktigt. En späd knopp hade utvecklat sig just i toppen.

“Du har vårdat din ros väl och detta är nu din lön”, sade hon, “men jag tror likväl att det vore bättre om man tog bort knoppen jag tror det ej är nyttigt att den blommar om vintern.”

Maria såg bedröfvad ut. “Ack jag har så gladt mig åt att få se den utsprucken. Kan den icke få blomma?”

“Åh ja, vi skola försöka efter du så mycket önskar det”, sade modren. “Om trädet fortfarande är friskt så gör det kanske ingenting.”

“Om det skulle börja sjukas så taga vi bort knoppen”, sade Maria.

Flera gånger om dagen stod Maria i fönstret och betraktade den lilla knoppen. Den blef allt större och större och snart visade sig en liten ljusröd strimma — det var en glad dag. Allt större och större blef strimman. Maria väntade hvarje stund att få se knoppen öppna sig helt och hållet och undrade hvarföre hon ej kunde se att bladen rörde sig och likväl sågs strimman hvarje morgon större. Under allt detta nalkades julen med stora steg. Den lilla flickan hade så mycket roligt att tänka på, att hon ej visste hvad som var det allra roligaste. Julaftonen, julgranen och julklapperna, barnbalen hos Tant Agatha och rosen, den sköna rosen som nu verkligen var frisk och som skulle blomma. Huru glad skulle hon icke vara, då hon skulle känna doften af den sköna blomman. Julaftonsdagen vaknade Maria tidigt och sprang genast till fönstret. Med ett glädjeskri böjde hon sig öfver rosenträdet.

”Knoppen har slagit ut!” ropade hon förtjust, och slog händerna tillsammans.

”Jag lyckönskar dig, min lilla Maria“, sade modren som idetsamma inträdde, ”men kom nu bort från fönstret, det är rätt kallt i dag.“

”Jag är så glad, mamma, se huru vacker den är, så frisk, så fin, så skär och doftande. Jag ville ej mista den för allt i världen.“

Modren betraktade den vackra blomman, den var vit med en svag skiftning i ljusrött.

”I morgon är balen“, sade Maria, ”och till dess hinner rosen utveckla sig fullkomligt. Så vackert det skall se ut på den röda klädningen. Jag får ju taga min ros, mamma?“

”Den är din egen“, svarade modren, ”och du får göra hvad du vill med den. Visst är det skada, den vissnar då så snart.“

”Så är det, mamma, men — det är ju rosornas lott“, invände Maria och dervid vände hon sig åter till fönstret. ”Jag har aldrig sett en vackrare ros!“

Morgonen derpå satt Maria vid fönstret med alla sina julkapper utbredda på bordet framför sig. Der funnos så många vackra saker att jag omöjligt kan uppräknat dem. Allt jemt hörde man glädtiga utrop och den ena saken efter den andra betraktades med hänryckning, likväl glömde hon ej att ibland kasta en blick på sitt rosenträd. Blomman prunkade nu i sin fulla färging och spred en ljuf doft i hela rummet.

”Julen är ändå en bra rolig tid“, sade Maria plötsligt vänd till sin moder, ”alla människor äro glada då, helt säkert finnes ingen enda sorgsen alls under denna herrliga tid.“

”Ack jo, Maria, många fattiga hafva ju ej ens bröd på denna afton, många sjuka kämpa med svåra plågor och många förlora sina käraste genom döden. I detta samma hus finnes en, som firat en sorglig jul.“

”Hvem kan det vara, mamma?“ frågade Maria smygande närmare modren.

“Der uppe i vindschammaren bor en fattig fru“, svarade modren. “Hon har en liten dotter.“

“Jag vet, den lilla bleka Aline!“

“Ja. Det stackars barnet låg sjuk i flera veckor och i går på aftonen, just medan du dansade kring julträdet, drog hon sin sista suck.“

Maria upplyftade sin tårfyllda blick. “Den stackars, stackars frun! Det var då åt Aline som man hemtade den hvita likkistan i dag!“

“Ja.“

“O. jag ser att det också finns sorg under julen! Hvad tror mamma kunde trösta den stackars frun?“ frågade Maria efter en stund, “kunde man gifva henne penningar?“

“Jag tror icke att det skulle lindra hennes smärta“, svarade modren, “hon är icke så alldeles fattig och tager icke emot penningar af någon.“

Maria satt en lång stund eftersinnande. “Om jag ändå kunde glädja den stackars frun på något sätt“, tänkte den lilla flickan och hon betraktade uppmärksamt sina julkapper. “Här finns intet som jag kunde ge henne. Dockor bryr hon sig icke om, isynnerhet nu när den lilla Aline är borta. Pepparkakor har hon väl sjelf, bollar leker hon ej med . . .“ Plötsligt föll Marias blick på den doftande rosen. “Nu vet jag!“ utbrast hon glad och hoppade upp på stolen. Modren hade redan lemnat rummet. Maria tog hastigt en sax. Ett ögonblicks tvekan endast — och den vackra rosen låg i hennes darrande hand. Försigtigt fattade hon i den gröna stjelen och ilade upp för trapporna till vindschammaren. Hon knackade sakta på dörren. Den stackars frun — Alines mamma, öppnade sjelf. Hon var svartklädd och hade alldeles förgråtna ögon. Något förundrad såg hon på den lilla fint klädda flickan framför sig.

“Hvad vill du, barn?“ frågade hon mildt.

“Ack, jag hörde att lilla Aline dött och tänkte att ni var mycket sorgsen“, stammade Maria, “jag

ville göra er någon glädje och hemtade er min vackra ros — — det är det käraste jag eger“, tillade hon och räckte fram den sköna rosen.

Den svartklädda frun var djupt rörd öfver den lilla flickans ord och drog henne sakta intill sig. “Tack, tack, mitt kära barn. Gud välsigne dig! Rosen skall jag lägga i min lilla Alines hand då hon nedlägges i kistan. Tack, tack.“

Maria besvarade varmt den stackars fruns kyss och slet sig sakta lös. Långsamt gick hon ned för trapporna.

“Hon blef så glad, ack det var bra att jag kom ihåg min ros. Jag får vara utan den i afton, men hvad gör det! aldrig skall jag glömma huru glad hon blef!“

Maria kom obemärkt in i sitt rum igen. Ingen hade saknat henne och ingen märkte rosens försvinnande.

På aftonen klädde modren sin lilla dotter. Den lilla stod der i sin mörkröda klädning med det friska glada ansigtet och var helt otålig öfver att rätt snart få komma till Tant Agatha.

“Och hvar är nu rosen?“ frågade modren då Maria stod färdigklädd.

“Borta“, svarade flickan.

“Borta? hvad vill det säga?“ frågade modren förundrad och kastade en blick på den tomma stängeln.

Maria slog armarna om hennes hals och hviskade: Den förde jag upp till Alines mamma. Hon blef så glad att jag alls icke kan ångra mig. Jag får nog roligt utan rosen i afton. Modren tryckte ömt sin lilla dotter intill sig, kysste hennes mun och kinder och sade slutligen: Jag tror Maria att du har till och med mera nöje af din ros nu.“

“Ack ja mamma helt säkert efter jag kunde göra den stackars frun en glädje dermed“, svarade Maria.

Hos Tant Agatha voro en hel mängd små gäster samlade. Många af dem hade granna klädningar bu-

ketter och band. Ingen var så enkel som lilla Maria, likväl var Maria den allra gladaste.

En liten flicka som hade mycket spetsar och grannlåter på sig sade till Maria:

“Hvarföre har du icke några spetsar eller helst en blomma på din klädning?”

Ett ögonblick tänkte Maria på sin ros — den låg nu hos den bleka Aline i kistan. “Jag har så roligt ändå”, svarade hon och hoppade bort till en grupp som just skulle börja leka blindbock.

Tschi-schå-gubbarne.

Tschi schå, tschi schå, tschi schå, lät den stora sågen derute. Och gubbarne stodo nedsnögade och hvita som isbjörnar. De arbetade flitigt och hade icke just tid att frysa, ehuru det var rätt kallt och de endast hade korta skinnjackor på sig. Af hela barnskaran i det stora hvita huset på gården voro de kända under namnet tschi-schå-gubbarne, ty så tyckte barnen det lät när sågen gick upp och ned. Namnet var visst långt, men barnen hade upprepat det så ofta att det nu gick lätt och flytande; tilloch-med den två-åriga Helmis lilla tunga lallade det. Nu var det djupa, djupa drifvor på gården, alla vägar igenrade och staketet nästan alldeles inbäddat i snö, hvarföre barnen vackert fingo sitta inne och roa sig bäst de kunde. De voro visserligen raska och fruktade icke köld och snö, men i ett sådant yrväder, tyckte mamma det vara bättre att hållas inne. Barnen roade sig med att "leka häst" eller "kurra gömma" och deremellan stå i fönstret och titta ut. An betraktade de de mjuka hvita snöflingorna som sväfvade likt små, små hvita fåglar ned ifrån himmelen; eller ock den raggiga gårdshunden som stod der så tyst och mulen öfver det fula vädret, ibland visande sina tänder åt en förbigående fremling eller vildt skäl-lande på en stackars resande som i snöstormen färdades fram. Helst betraktade barnen dock sina kära tschi-schå-gubbar. Den som stod ofvanpå sågen kallades tschi-schå-gubben n:o 1 och den som stod under kallades tschi-schå-gubben n:o 2 eller, för bekvämlighetens skull, bara n:o 1 och n:o 2.

"Hu, hu, hu hvad de måtte frysa!" utbrast lilla Fanny, dragande den varma schalen tätare omkring sig.

"Det tror jag icke", sade Bruno, "när man arbetar duktigt så hålles bloden i rörelse.

"Ja arbetar som du nu gör till exempel", skratade Ebba klappande brodrens röda kinder.

"Visst, visst. Jag skall bli rysligt stark med tiden, så stark att jag kan bära en ox."

"Åh!" hördes från syskonens läppar.

"Jaha. Och på hornet får sitta en mygga eller vår lilla silkestass Fanny."

"Men när du blir så stor att du orkar bära en ox så är Fanny icke mera så lätt och liten."

"Sannt nog, lilla näsperla", svarade Bruno och försökte lyfta en stol på rak arm, "men se hit jag behöfver icke många år till, rättnu ... kan ... jag ... hålla stolen ... aj, hvad det gjorde ondt!"

"Akta att du icke försträcker eller förlyfter dig, förmanade Torsten der han satt lutad öfver sin bok och endast någon gång såg upp.

"Ers högvördighet", svarade Bruno härmande den stillsamma brodrens långsamma förmanande röst. "Jag vill alltid lyda edra råd. I morgon om det är vackert väder", fortfor han lifligt, "går jag igen och hugger ved."

"Kanske sågar du också", sade Ebba.

"Det kan lätt hända."

"Då blir du gubben n:o 3", utropade lilla Fanny.

"Och så få vi stå här och se på dig", sade Ebba.

"Skall du hafva ett hvitt flor för ögonen också?" frågade Fanny. "Men hör, Bruno, hvarföre har han det?"

"För att sågspånen ej skola flyga honom i ögonen, han kunde bli blind."

"Förskräckligt!"

"Då har den andra bättre, tycker jag", sade Bruno.

"Men han kan också skada sig", sade Ebba, "om han faller ned från den hala runda stocken så bryter han benet af sig."

”Det är ett farligt arbete“, sade Fanny funder-samt skakande sitt lilla hufvud.

”Och tröttsamt“, tillade Torsten, ”tänk, att hela dagen föra armarne upp och ned med den tunga sågen.“

”Och att icke få goda smörgåsar när man är hungrig“, sade Martha, den äldsta systemen som be-styrsamt gick genom rummet med en nyckelknippa i handen och ett stort hushållsförkläde för sig. Hon blef genast omringad af hela barnskaran och hade knappt tid att ordentligt dela ut smörgåsarne bland den lilla hungriga hopen. Lilla Helmi som ännu icke räckte upp med näsan öfver bordet fick plats på Mar-thas arm och var sedan helt tyst och nöjd. Bruno menade dock att det ej alls var underligt, ty att få sitta på den snälla syster Marthas arm och få den första smörgåsen, var nog att göra en nöjd.

”Jag kan icke äta min smörgås med riktigt god smak“, förklarade Fanny, ”när jag tänker på att tshi-schå-gubbarne måste stå der hungriga.“

”Hvad få de om dagen, Martha?“ frågade Bruno.

”För sin dagspenning köpa de endast litet råg-bröd och ett halft stop mjölk om dagen. Ibland också litet strömming.“

”Bara ett halft stop!“ utropade barnen.

”Ja, det har jag sjelf mätit upp åt dem“, för-säkrade Martha viktigt. Syskonen sågo beundrande upp till systemen, de tyckte att det var mycket skick-ligt af en fjortonårs flicka att kunna mäta upp mjölken.

”Det är ändå bra lyckligt att vi behöfde en ny badstuga“, anmärkte Ebba, ”annars hade de kanske ej fått någon dagspenning alls. Det är ju ondt om arbete nu?“

”Hvar äro de om natten?“ frågade Fanny.

”I stugan på golfvet“, svarade Bruno.

”Ack! på det kalla golfvet“, sade Fanny och det kom hon sedan ihåg om aftonen då hon kröp i sin lilla varma bädd och syster Martha omsorgsfullt stop-pade det mjuka täcket omkring henne. ”Jag önskar,

Martha, att du kunde hitta på något varmt att täcka öfver de stackars tschi-schå-gubbarne", sade hon. Och Martha lofvade tänka efter.

Dagen derpå var det ett herrligt vinterväder. Snön glimmade i det klara solskenet och barnen sprungit glada emellan de höga vallarne som uppstått då man skottat vägarne på gården. Tschis-schå-gubbarne stodo som vanligt och sågade. Barnen hade gerna gått till dem, men man hade ej funnit för godt att laga väg ditåt, och de stodo der ett ögonblick villrådiga.

"Jag vet", utropade Bruno, "i stallet finns tvenne spadar, jag skall skotta väg med Torsten, så gå vi vackert fram sedan."

"Och så behöfva ej gubbarne vada i den djupa besvärliga snön", sade Fanny.

Gossarne grepo verket an. Torsten som var något klen, började tröttna, men Bruno, som "skulle bli stark", arbetade ifrigt och påstod att han ej alls kände af att han skottat. Emellertid hade man nu en god väg och Bruno var den förste som med Fanny på sin kälka försökte den. Tschis-schå, tschi-schå lät sågen och barnen sågo huru de fina spånorna föllo ned, och de voro glada öfver att n:o 2 hade flor för ögonen. Då gubbarne en stund hvilade, sade Bruno till honom som stod ofvanpå ställningen: "Du ser alltid så glad ut, du."

Mannen log: "Jaa, jag är det ock."

"Fast du har ett så tungt arbete", sade Torsten.

"Och måste stå ute i kölden", sade Ebba.

"Och äta bara mjölk och bröd", sade Fanny.

Mannen log åter: "jag skall säga herrskapet att arbetet gör sömnen söt och kroppen varm och mjölk och bröd är bättre föda än många andra hafva. Och dessutom sparar jag ihop af min dagspenning."

"Hvad gör du med den?"

"Jag skickar den till min gumma och mina små gossar."

”Hvad gör du då med din dagspenning?” frågade Ebba n:o 2, ”du ser ej så glad ut som han deruppe, har du också en gumma och små gossar?”

N:o 2 borttog långsamt det hvita floret från sitt magra, sorgsna ansigte och förde den grofva handen genom det mörka, stripiga håret.

”Nej, jag har endast en liten flicka, en sådan som lillan der“, sade han pekande på Fanny.

”Är hon sex år gammal?” frågade Fanny lifligt.

”Nej, hon är redan åtta år gammal, men hon är så liten och klen till växten!”

”Hvad heter hon?”

”Ritta“, svarade mannen och sågen sattes åter i gång.

”Låt mig få såga litet“, bad Bruno.

”Han orkar inte med det“, sade n:o 1.

”Åh, lät mig försöka ändå!“ Bruno klättrade upp på ställningen, fattade i sågen och försökte, men det gick alls icke och som han hade snö under fötterna, slintade han på den kullriga stocken och föll ned. De andra uppgåfvo ett rop af förskräckelse men Bruno sjelf skrattade hjertligt, drifvan var så mjuk, han hade alls icke stött sig. Gubben med floret skyndade fram, hjälpte vänligt upp gossen och skakade snön från hans kläder.

”Uhu, det var ett svårt stycke arbete“, sade Bruno, då han åter stod och såg på huru sågen gick upp och ned, ”det ser ändå så lätt ut.“

Våren kom och drifvan smalt och för barnen blef det allt svårare att vara flitiga under lästimmen. Solskenet lockade dem ut och mången gång hade de mycket god lust att bortkasta boken och springa ut. Då sade pappa: ”sen på edra goda vänner, såggubbarne, se huru flitigt de arbete.“

”Ack pappa, men de få arbete ute“, sade Bruno.

”Det är väl sannt, men de få också stå der i

alla väder och hafva aldrig ledigt utom om söndagarne."

Bruno kom ihåg sitt misslyckade försök att såga och yrvädret i vintras och så fattade han boken igen.

Det hade regnat i flera dagars tid och barnen hade fått vara inne. De hade stått i fönstret som vanligt och betraktat sina tschi-schå-gubbar. Huru våta de voro! Och sedan, att ej hafva andra kläder till ombyte!

"Ser du, Ebba", ropade Fanny en morgon, "en liten flicka sitter på spånhögen — ah, det är Ritta, det är säkert Ritta!"

"Ritta kan ej vara här, hon bor långt härifrån", sade Ebba.

"Men jag tror att det är hon", vidblef Fanny, "Tänk att hon ej bryr sig om regnet."

"Hennes kläder äro så dåliga att de ej kunna bli sämre af regnet och dessutom är hon väl van dervid."

Hela dagen satt den lilla flickan på spånhögen vid sågen, lekte med stickor eller käppar eller med en lurvig hund som hon hade med sig. Och barnen i fönstret längtade ifrigt att regnet skulle upphöra. Följande dag var solsken. Barnen skyndade till sågen.

"Är detta din flicka?" frågade de.

"Ja det är Ritta. Stig upp, barn, och helsa."

Flickan lydde, men var så blyg att hon rädd smög sig bakom fadren, och gömde ansigtet i hans rockskörten.

"Gå undan, barn", bad fadren och lösgjorde sakta de små händerna, "du får sågspån i ögonen."

"Hvad han är vänlig", sade Fanny, "han ser annors så ledsen ut."

"Icke ledsen, men sorgsen", förklarade Ebba.

"Huru kom Ritta hit?" frågade Torsten.

"Hon har gått hela vägen till fots", svarade n:o 2, "6 mil, lilla herre."

“Hon kom med min gumma,” sade den andre gubben, som hela tiden hvisslat en munter visa.

“Är hon här“, ropade barnen ifrigt.

“Jaa.“

“Och dina gossar med?“

“Pojkarne med“, svarade n:o 1 muntert, “der komma de.“

Barnen sågo sig om. På gården kom, ganska riktigt en gumma och tre små gossar. Frankomme till sågen klättrade de små pojkarne genast upp på ställningen, så vigt som små ekorrar, man såg att de voro vana dervid och att de med tiden kunde bli tschi-schå-gubbar, liksom deras pappa. Gumman bar den yngste gossen på armen och satte sig ned på en stockända. Den lilla Ritta satt tyst på spånhögen och betraktade Ebbas och Fannys klädningar och hattar. Så hände sig en dag att den sista stocken lades på ställningen. Pappa var rätt glad att arbetet led och att man nu fick börja bygga. Men barnen tänkte på huru ledsamt det skulle blifva när det ej mera fanns några tschi-schå-gubbar. Hvad skulle man nu göra när det blef regn eller yrväder? Och huru roligt hade det ej varit att hela dagen höra tschi-schå, tschi-schå-tsch-schå, det var riktigt sällskapligt på det tysta landet. Syster Martha tröstade dem med att nu skulle de i stället få höra knack, tack, knack, tack när byggmästarene började på. Gumman hade, allt sedan hon kom till orten, hvarje middag gjort upp eld på marken nära sågen och kokat någon varm soppa åt gubbarne hvilket barnen mycket gladde sig öfver. I dag stodo de helt allvarsamma och sågo på huru bränderna småningom förstördes af den gula lågan och huru poteterna hoppade upp och ned i grytan.

“Det är den sista soppan“, sade Fanny.

På aftonen var sista stocken sågad, och n:o 1 hoppade gladt ned från sin ställning, sträckte på sin trötta rygg och sade: “nu är det slut.“

“Och nu går ni bort“, sade Bruno.

“Ja“, svarade n:o 2.

“Det blir ledsamt för oss“, menade Ebba.

Gubben log: Vi komma kanske tillbaka en annan gång.“

“Ack ja“, ropade barnen, “när vi behöfva en ny badstuga.“

Gubbarne skrattade. “Det lär väl dröja en tid ändå. Sedan togo de sin stora såg och sina yxar och så vandrade de bort med gumman och smågosarne och lilla Ritta.

Barnen i det hvita huset glömde dem ej snart. De talade ännu länge om sina såg-gubbar.

Femte hjulet under vagnen.

"Alltid är du i vägen", brummade skogsvaktaren då han i skymningen höll på att snafva öfver den lilla knubbiga Anna som satt och lekte vid dörren.

"Sitt icke just vid dörren", tillade skogsvaktaren, "kan du icke leka med gossarne, de äro aldrig i vägen."

Anna steg lydigt upp och närmade sig fyra gossar som i ett hörn af stugan voro sysselsatta med att sätta ihop en liten kärra.

"Trampa icke på min knif!" ropade Nils, den äldste, och Anna drog sig förskräckt tillbaka.

"Nå, nå fall inte öfver mig", utropade Matts förtretad.

"De flickorna gå då alltid som om de vore blinda", mumlade Jöns med en förtretad blick på Anna som ej visste hvad hon skulle göra för att ej vara i vägen.

Hon lade händerna på ryggen, lät hufvudet sjunka ned på bröstet och suckade djupt.

"Har du fjerde hjulet färdigt snart, Jöns?" frågade Nils.

"Straxt", blef svaret, "se här, nu skola vi fästa det vid axeln — så der — det blir schangtilt vet ni, pojkar!"

Lilla Anna böjde sig fram för att också få se den "schangtila" kärran, men kom idetsamma att stjelpa omkull en mjölkorg som stod på bänken bredvid henne.

"Är du nu igen framme!" bannade skogsvaktaren, "du gör då ingenting annat än illa."

Den lilla flickan smög sig tyst och varsamt i mörkaste vrån bakom Jöns och satte sig tigande på golfvet.

”Kära Anna, du är just som femte hjulet under vagnen“, sade Matts i det han fästade axeln vid karran, se här äro nu fyra hjul, men om jag nu stoppar dit ett femte så skulle det jemt vara i vägen. Begriper du?”

”Jo“, svarade Anna saktmodigt och suckade åter. Efter en stund frågade hon: ”hvarföre är jag då femte hjulet?”

Gossarne sågo på hvarandra och skrattade. ”Derföre att du är den femte i ordningen bland syskonen“, svarade Nils.

”Åh nej, det är för att du är flicka“, gäckades Matts.

”Nej, det är för att hon har rödt hår“, menade Jöns.

”Allt det der tillsammans“, sade Hans listigt och så skelade han så fult med ögonen.

Lilla Anna suckade ännu djupare. Hon tyckte att det var bra ledsamt att hafva rödt hår, att vara flicka och att hafva fyra äldre bröder så att man just jemt var den femte. Och det var ännu till saker som aldrig kunde hjälpas. Gossarnes kärra var emellertid färdig och de sprungo larmande och skratande omkring med den.

”Det går bra“, tänkte Anna och det är alldeles som Matts säger, för att den har fyra hjul.

Så der springa de och ingen skada göra de och äro icke i vägen som jag, men det är väl för att de icke äro femte hjulet som jag.“ Och Anna torkade tyst en tår som smög sig fram i ögonvrån, hon hade gerna velat springa med karran som gossarne, men då hade hon troligen varit någon i vägen igen.

Så satt Anna och såg på den glada leken tills hon somnade. Då man skulle gå och lägga sig, sagnades flickan. ”Anna! Anna!”

”Der sitter hon i vrån, mor lilla“, upplyste Hans.

”Ack! den stygga flickan! Huru skall man nu få henne vaken?” Och skogvaktaremor skakade häf-

tigt den lilla slumrerskan. "Stig upp Anna, inte orkar jag bära dig till din bädd."

Anna öppnade ögonen endast till hälften och hvisade omedvetet "femte hjulet." Skogvaktaremor upplyftade henne sakta från golfvet och bar henne till den hårda bädden.

Solen sken klar och vänlig emellan grantopparne då Anna följande morgon vaknade. Hon kände sig glad och nöjd deröfver, ty det hade regnat flera dagar och hon hade då varit instängd i den trånga mörka stugan.

"Nå, Anna stig upp", ropade skogvaktaren, "rättnu komma gossarne med vattenämbaret och då falla de öfver dig."

Anna skyndade upp och skjöt halmen under bänken såsom hon visste att man skulle göra. Derpå gick hon ut för att tvätta sig vid bäcken. En munter visa sväfvade just på hennes läppar, då hon sprang öfver tröskeln, men olyckan ville att Matts och Nils stodo utanför dörren med ämbaret. Dörren stötte till Matts som snafvade och stjelpte ut vattnet öfver sig och Nils och förstugugolfvet. Anna stod stum med korslagda händer.

"Det är som jag sagt, du är femte hjulet under vagnen", sade Matts förargad och vred vattnet ur sin jacka. Skogvaktaremor blef ledsen, hon var sjuk och trött och ville ej vänta, gossarne måste genast gå tillbaka efter mera vatten. "Du kan se för dig", sade hon till flickan, "och icke alltid vara i vägen."

Anna gick ut. Hela glädjen var borta, visan kom hon icke ihåg och solen försvann bakom ett stort moln. Skogvaktaremor hade länge krasslat. Nu blef hon allvarsamt sjuk och måste lägga sig, hon hade frossan. Skogvaktaren var för det mesta borta och när han kom hem var allt i oordning, maten var dålig och ofta icke färdig, gossarne förstodo sig ej på att hus-

hålla och Anna var bara fem år gammal. Tidigt en morgon vaknade Anna och låg helt tyst och stilla en stund. Gossarne sofvo alla, men skogvaktarens bädd var tom. Dörren till den lilla kammaren bakom stugan öppnades och far trädde ut. Då han såg att Anna var vaken sade han: "Kom och se på någonting."

Anna sprang upp och närmade sig dörren på tåspetsarne: "katten har fått ungar eller ock har far fångat en ekorre", tänkte hon "eller ock har en svala flugit in genom fönstret."

Fadren förde henne fram till en vagga, samma vagga der Anna förr sofde. Hvad! Ett litet, litet, litet ansigte låg på dynan och ett par små händer, små som kisstassar hvilade på täcket. Anna stod förvånad och blickade än på vaggan än på sin moder som vänligt sade: "det är en liten syster åt dig."

Annas första tanke var: om hon allt ännu kunde kallas "femte hjulet" eller om det hjälpte till något att de nu voro sex. Nej, nej säkert blef det nu bättre; nu var hon icke mera den enda flickan och tänk huru nätt den lilla var. Männe hon ock hette Anna! Det såg också ut en tid som om Anna ej varit i vägen. Anna fick ofta vagga den lilla och hjälpa sin moder med hvarjehanda. Skogvaktaremor hade så mycket att syssla med den lilla och dessutom var hon nu åter frisk och rask som förr; ty Nils hade varit på herrgården efter droppar. Skogvaktaren hade fått god förtjenst och var vid godt lynne.

Men en dag hände sig igen att Anna blef påminnt om "femte hjulet." Skogvaktaremor hade stor skurning och Anna skulle vagga lillan. Men lillan ville alls icke sofva, utan gret så bittert att mor slutligen sjelf måste komma.

"Du duger till ingenting", sade hon åt Anna, "gå nu åtminstone och hemta ved."

Anna gick. När hon kom tillbaka med sin tunga börda, skyndade hon till spiseln och märkte ej en

stäfva med hett vatten som stod midt på golfvet. Anna föll och brände rätt illa sina händer, dessutom fällde hon veden på det renskurade golfvet.

“Nej, nu hjälper här ingenting annat, än jag går min väg“, tänkte Anna och då lillan just somnat och skogvaktaremor lagt sig på sängen för att hvila en stund efter det tunga arbetet, fattade Anna sin halsduk, knöt den på sitt lilla rödlockiga hufvud och smög sig sakta ut på gården. Grinden var öppen. Fader och bröder voro borta. Anna gick ut i skogen. Granar och tallar susade allvarligt och Anna kände sig helt underlig till mods. Hon trippade lätt på den smala stigen och klara tårar droppade ned i blommornas kalkar, hvilka dervid glänste ännu skönare i aftonsolens ljus.

Det började skymma och Annas små fötter tröttnade. Hvar ämnade hon gå? Det visste hon icke sjelf. Bort, bort bara! Nu satte hon sig ned i det mjuka, gröna gräset. En liten fogel flög just nu till sitt lilla bo i den stora björken. Den lilla flickan såg huru fogeln utbredde sina varma vingar öfver de små ungarna och Anna böjde sitt trötta hufvud emot tufvan, hon tyckte att fogelns vingar voro utbredda också öfver henne. Stackars lilla Anna! Hon visste ingenting om den store Herren, den käre himmelske fadren som utsträcker sin hand öfver alla sina barn i den tysta natten.

Nu hördes ett prasslande i skogen och tunga steg närmade sig till det ställe, der den lilla Anna slumrade. En stor karl med svart ansigte framträdde emellan träden och blef stående framför barnet.

“Sotkol och bränder! Hvad betyder det här!“ utbrast han häpen. “Är det icke skogvaktarens Anna? Jo — är det så. Hvad för barnet hit så här dags i djupa skogen? Sotkol och bränder! Anna! Anna!“

Flickan spratt till och uppgaf ett rop af förfäran då hon såg det svarta ansigtet lutadt öfver sig.

“Blif icke rädd, liten“, tröstade mannen, “det

är ju kolarfarbror, minns du icke huru hvit jag är om söndagarne!"

Anna log. Hon var nu riktigt vaken.

Kolaren upplyftade den lilla gestalten på sina starka armar.

"Hvad gör du här, Anna?"

Anna suckade. "Jag tänkte gå bort", sade hon.

"Hvart då?"

"Jag vet icke."

"Och du tänkte sofva här i skogen bland vargarne?"

"Ja."

"Hvarföre hölls du icke hemma i stugan då?"

"Ack der är jag femte hjulet under vagnen säga de", svarade Anna snyftande.

Den hederlige kolaren for med sin breda hand öfver det sotiga ansigtet. "Sotkol och bränder!" mumlade han. "Kom hem med mig", sade han till Anna, "jag skall följa dig."

"Nej, nej då får jag bannor", utbrast Anna lindande armarna om vännens hals.

"Var stilla du, jag skall säga dem att de ej få banna min goddotter. Se, så, sof bort nu, fågelunge."

Lilla Anna lutade tryggt sitt hufvud emot kolarens breda axel och somnade snart lika sött som om hon legat der hemma i stugan. Emellertid hade skogsvaktarens undrat hvart Anna tagit vägen och slutligen gjort sig i ordning för att gå och söka henne i skogen. Mycket förvånade blefvo de öfver att i dörren möta kolaren med den saknade. Kolaren nedlade sakta det sofvande barnet på bädden och vände sig sedan till skogsvaktarens.

"Sotkol och bränder! sådant folk J ären!" brummade han. "Barnet springer ensamt i skogen och J veten ingenting. Ser ni tårarna i flickans ögon? Hon har gråtit för det ingen bryr sig om henne. Femte hjulet under vagnen! Sotkol och bränder! Om jag visste hvartill det tjänar att sätta sådana ord i barn!"

Skogvaktaren visste ej om han skulle vara förlägen eller ond. Skogvaktaremor tummade på sitt förkläde. Matts bet på sina naglar, Hans skelade med ögonen, Nils teg, men Jöns hviskade försmädligt: "skada på henne!"

Kolaren fortfor: "hon är min guddotter, vi hafva inga barn — låt flickan komma till oss på en tid, så får vår mor någonting att roa sig med. Nå?" frågade han, då skogvaktarens stodo villrådiga.

"Må gå", sade fadren slutligen.

"Godd. I morgon kommer jag efter henne.

"Mor skall bli så glad, när hon får en liten flicka", sade kolaren, då han dagen derpå, med Anna vid handen vandrade genom skogen.

"Och mamma har Eva", sade Anna, slätande sitt rena förkläde.

"Ja. Skall du också hålla af oss, pyre?"

Anna såg upp med ett strålande leende: "Mycket, mycket!"

Der syntes redan kolarens gamla stuga med de små, små fönstren och den sneda trappan. Kolarmor satt på tröskeln och spolade. Anna grep fastare i den grofva handen som höll hennes. "God dag, min flicka! Välkommen!" ropade kolarmor.

Annas skygghet försvann för den vänliga rösten och de hjertliga orden. Hon sprang fram och räckte sina båda händer till helsning.

"Gud signe dig!" sade kolarmor klappande den lilla flickans hufvud. "Kom in. Se här är din bädd och här är en pall som du får till din egen och här i vrån får du hålla din docka. Spring nu och se dig omkring litet."

Anna trippade beställsamt omkring, såg på allting, men rörde ej något. Den svarta katten med de runda gröna ögonen blef genast hennes vän och hönan och tuppen fick hon mata. Anna fick också

hjelpa kolarmor med att strö granris på golvet, tvätta skedarna och hemta spånor och trodde att hon var mycket nyttig, hvilket gjorde henne lycklig och glad. Hvarje dag då kolaren kom hem, sprang Anna emot honom, lade sin lilla hand i hans och hoppade bredvid honom ända till trappan. Ibland fick hon också följa kolarfarbror till milan i skogen — det var alltid en rolig dag. Då fick hon plocka bär och blommor och äta ur vägkostkorgen, hvilket Anna tyckte smakade bättre än i stugan vid bordet. När de sedan skulle gå hem om aftonen brukade kolarfarbror bära henne och det hände ej sällan att Anna somnade innan de hunno hem.

Tio år hade "brunnit ut" som kolaren brukade säga. Lilla Anna hade vuxit upp till en god och duglig flicka. Hon var nu nära 16 år gammal. Kolar-mor hade ej velat låta henne gå, sedan hon en gång fått henne. Först skulle Anna bli endast några veckor, sedan några månader och slutligen var det helt naturligt att hon stannade kvar. Hon var som eget barn. Men nu voro far och mor gamla, Nils och Matts voro i tjänst och Jöns och Hans hade båda insjuknat i kopporna och den lilla Eva var ännu ett barn.

"Nu behöfs jag hemma", sade Anna, "adjö nu kära mor! Ni kan vara mig förutan. Är det ej rätt?" sade Anna.

"Rätt är det. Jo, jo. Gud välsigne dig barn! Haf nu tålamod och glöm det som var."

"Ja, ja mor. Tack tack, gudfar!"

"Vänta nu", sade kolarfarbror, "jag kommer väl och följer dig."

Anna skyndade fram på den smala stigen, hon var så lätt och glad, helt annorlunda än hon var som barn. Den gamle kolaren kom långsamt efter.

"Som en lärka, som en lärka, sotkol och brän-

der!" smålog han. "Jo, det är annat än den förra tysta, ängsliga Anna, men se, vår mor är också en krona bland qvinnor, hon förstår sig på dem."

Vid grinden framräckte kolaren sin hand. Anna fattade och kysste den. "Tack, tack för allt!" sade hon innerligt och skyndade in! "God dag far! God dag, mor! Här är jag nu. Jag får väl bli hemma och sköta de sjuka efter Eva är så liten och mor är gammal." Och så började hon stöka och ställa. Det gick som en dans och nu var hon icke mera i vägen. Anna var öfverallt, hos de sjuka, i stugan, vid källan, i skogen, i bodan allestädes och mor fick bara sitta och sticka. Och om Eva ibland var i vägen, så klappade Anna henne på hufvudet och sade vänligt: "litet åt sidan, min pia."

Hans glömde att skela och Jöns att gäckas. Och far och mor välsignade den goda flickan.

Ibland då de gamla började: "visst voro vi hårda emot dig förr . . ." log Anna så godt och sade: "kära far, kära mor det är allt glömdt längesedan och det kunde väl hända att jag ofta var i vägen för er. Se här Jöns en mugg friskt vatten. Hans, vänta, jag skall hjälpa din dyna litet. Se så." Och i nästa ögonblick var Anna borta igen. Från gården hörde man hennes friska glada sång.

Saga.

Vid dikeskanten växte den styfva, sträfva kardborren och utsträckte sina taggiga stjelkar i den klara höstluften. Det var icke godt att komma dem för nära; de runda kulorna med sina hvassa, af något klibbigt ämne kringspunna nålar kallades kardborrens blommor och dessa hakade sig envist fast vid hvarje föremål. Likväl hade den lilla bleka tidlösan vågat sig ända fram till den vrediga kardborren och växte mild och ödmjuk vid dess sida. Sent om hösten då redan alla andra blommor gått till hvila, uppspirade dess blekröda kalkar och sökte med sin milda fågning försköna den då utblommade, halft förvissnade kardborren. Och hade väl den trogna tidlösan någon lön för denna uppoffrande kärlek? Nej, endast vrede och stygn. Den vresiga kardborren brydde sig ej det ringaste om sin milda granne och talade aldrig vid den utom för att beklaga sig öfver ett hårdt öde, som gjort den så ful och fränstötande, hvarvid den alltid fann en outtröttlig åhörarinna och en mild tröstarinna i den bleka tidlösan. Detta visste kardborren och försummade intet tillfälle att högt knota och klaga. Då höststormarne rasade och regnet störtade ned från de tunga skyarne, smög sig tidlösan bäfvande intill den starkare kardborren, men denne, istället för att skydda den svaga blomman, skakade blott sina styfva stjelkar och brummade vresigt: "kom ej för nära." Då ovädret upphörde och solen blickade fram på den klara himmelen, kunde det hända att kardborrens stora blad alldeles utestängde de varma välgörande solstrålarne från tidlösan, men detta bekymrade föga den egennyttiga kardborren, den rörde icke ett blad utan

stod der stel och sträf som alltid. Den lilla tidlösan knotade ej; den förblef lika mild och ödmjuk och försakade både sol och ljus för att omhulda, älska och trösta den otacksamme.

Under de mörka höstaftharne, då dimman sänkte sig öfver ängarne, så att de sågo ut som oändliga, strandlösa haf, skimrade ett ensligt irrbloss öfver den tysta nejden. Utan rast, utan ro ilade det fram och tillbaka, skimrande, flämtande väsenlöst och många vandrare hade det lyst till förderfvet, långt bort till det bottenlösa, dyiga kärret. Den lilla tidlösan hade medlidande med det fridlösa irrblosset och vinkade med sina späda stjelkar: "välkommen irrbloss! välkommen du jordens bleka stjerna! Kom, lys oss i den mörka natten, skimra genom dunkla dimman, kom närmare irrbloss!" Men irrblosset flämtade: "nej, nej jag kan icke, jag får icke! Ensam, ensam måste jag skimra." Och bort, ännu längre bort dansade irrblosset. Kardborren skakade sina taggiga stjelkar: "dåraktiga, falska sken!" Men lilla tidlösan höjde skygg sina fina blommor och hviskade: "fridlös och olycklig!"

En kulen höstdag gick ett litet människobarn öfver ängen och plockade ett och annat af höstens sena blomster. Rötter, lökar och frön försvunno i den blanka dosan som barnet bar i handen. Nu nalkades det de två blommorna. Tidlösan bäfvade: skulle den ryckas bort från den sköna jorden från den olyckliga, oaktadt all sin vresighet älskade kardborren hvars enda tröst och glädje den visste sig vara? Skulle den aldrig mera få se det klara irrblosset? Men kardborren reste sig ännu högre: låt människobarnet komma, jag har väl mina taggar. Och människobarnet kom. "Dig känner jag nog. Du heter Lappa Tomen-tosa, hör till klassen Syngenesia, ordningen Monoclinia" och barnet utsträckte redan handen för att afbryta den stolta kardborren. Då sträckte den lilla tidlösan sina bleka blommor emellan kardborrens blad,

den ville leda barnets uppmärksamhet på sig och rädda kardborren. Det lyckades. "Tidlösan! Colchicum Autumnale!" utropade gossen, "den sällsynta blomman! Blekröda blommor, 3 stift, lancettlika blad — — riktigt! O, hvilken lycka!" och barnet uppryckte hastigt den skälfvande blomman. Kardborren blef glömd, den var räddad. Men öfver den tysta nejden sänkte sig dimman tung och tät, och insvepte skogen, blomorna, ängen, allt i sin fuktiga grå mantel. Barnet hade i sin ifver glömt att natten var nära. Han störtade upp och krossade dervid den stolta kardborren med sin fot. Hvar är stigen? Hvar är hemmet? Moder! Moder! Ah, der lyser ett ljus! . . . det är hemmet, nu ser jag stigen! och fullt af hopp och förtröstan skyndar barnet emot det bleka skenet i natten; men — det flämtande ljuset irrar hän, allt längre och längre i den grå dimman. Natten lägger sig mörk och tyst öfver jorden. O, irrbloss! följde du ännu ett människobarn till förderfvet?

Men på det fuktiga gräset låg den stolte kardborren förkrossad, förtrampad — dess sista tanke var den bleka, uppoffrande, kärleksfulla tidlösan.

Kardborren upplyftade ett af de sträfva bladen och borttorkade en brusten dagdroppe — en bit-ter tår.

Tårar.

I.

"Vet Tant, det är en sak jag inte begriper", sade Jenny då hon en vacker sommardag inträdde i sin mosters arbetsrum, der denna var sysselsatt med att klippa till kläder för en af sina små gossar.

"Hvad är det då, min vän?"

"Har Tant sett någon gråta när den varit riktigt glad och lycklig?"

"Ja väl. Är det det du icke förstår?"

"Just det. Jag sprang i dag ned till gamla Trina, Tant vet att hon alltid är så glad när man helsar på henne. Gumman satt som vanligt och spritade fjädder och ropade då jag kom? "god dag lillaste, tänk, att hon kommer ihåg gumman!" så som hon alltid brukar säga. Vi pratade en stund och hon visade mig en sjuk höna som låg inbäddad i hö vid kakelugnen. Nu kommer det märkvärdiga: ett, tu, tre rycktes dörren upp och en lång gosse, mycket större än kusin Walter steg in. Han sprang fram till Trina, tog henne om halsen och sade: "kära mor, kära mor, här är jag nu!" Trina slätade hans panna med sin skrynkliga hand och sade: "är det nu riktigt min egen gosse, min präktiga Anders? Gud ske lof! Gud ske lof!" Och då, vet Tant, då hade hon tårar i ögonen, riktigt tårar och de rullade långsamt ned för kinderna. Jag tänkte hon skulle vara bra glad öfver att få hem Anders som varit borta i flera år."

Tanten sade: helt säkert var hon glad och kanske ännu mera än du då du springer och skrattar, det var endast en annan djupare, stillare glädje som hon kände. Det kallas att utgjuta *glädjetårar*.

Jenny satt allvarsamt begrundande sin mosters ord.

"Det finns således både glädje- och sorjetårar."

"Gif blott akt så skall du kanske finna många slag af tårar ännu."

II.

"En ny sort, Tant, en ny sort tårar!" ropade Jenny några dagar derpå. "I dag föll lille Onni och stötte sina händer mot en träddocka; han gret så bitert, den lille stackaren och Susanna och jag gjorde allt för att trösta honom. Jag hade då icke tid att tänka af hvad sort tårarna voro, men efteråt, när Onni redan var glad och hjertligt skrattade åt Susannas upptåg, då kom jag ihåg sorterna och tänkte att detta var *smärtans tårar*. Är det så Tant lilla?"

"Ja, det är så."

"Finns det ännu flera sorter?"

"Det får du lof att sjelf tänka ut."

III.

I barnkammaren var ett förskräckligt buller. Walter hade kommit hem från skolan, han hade kunnat sina lexor, fått en vacker veckorapport och kände sig derföre så glad och lycklig. För att något ge luft åt sin munterhet, började han leka med sin lille bror. Han slog kullerbytta, hjulade, stod på hufvudet och sprang, skällande, efter lille Onni som skrek och skrattade och så fort hans små ben förmådde, sprang omkring rummet. Kusin Jenny satt vid bordet och sydde. Hon hade fått en bit vackert musslin och deraf måste dockan få en söndagsklädning; som det var lördag skyndade sig lilla mamma af alla krafter för att få den färdig.

"Kom bort, Jenny Lind, och lek med oss?" ropade Walter.

"Jag hinner icke."

"Ack, prata du, dockan förstår ju ej om hon har en ny eller en gammal klädning i morgon."

"Det förstår hon visst", sade Jenny litet häftigt, hon tyckte aldrig om att man angrep hennes dockor.

"Nå, så låt henne sy sjelf då och kom du och lek", föreslog den öfverdådige gossen.

Nu blef Jenny riktigt ledsen. "Nej, jag vill icke", ropade hon, "det passar sig icke att dockan sjelf syr sina kläder. Du är en dum pojke som ingenting förstår."

Walter ville blidka sin lilla kusin och närmade sig bordet: "blif icke så ledsen, Jenny", bad han. Men Jenny som råkat sy tvenne sömmar orätt, blef ännu häftigare och sköt otåligt bort Walter: "gå din väg! Det är ditt fel att jag sydde orätt, du pratade med mig ... alltid gör du illa." Dervid strömmade heta tårar öfver den lilla flickans af vredens rodnad betäckta kinder.

"Kom hit Walter, gå upp på ditt rum", hördes i detsamma en välkänd röst och då Jenny såg upp stod hennes moster i dörren. Walter aflägsnade sig långsamt med ett bekymradt ansigte. Tant Augusta satte sig bredvid Jenny som ännu fortfor att gråta och med häftiga, otåliga åtbörder sprättade upp sitt arbete.

"Jag fruktar att det är *vredens tårar* som min lilla flicka nu utgjuter", sade mostern sorgset och allvarligt.

Ögonblickligt slutade Jenny gråta.

"Tror Tant det?" frågade hon hastigt.

"Jag är öfvertygad derom."

"Det är väl sannt — jag blef så rysligt ledsen ... jag hoppades få min klädning färdig i dag ... och så ..."

"Och så sydde du orätt."

"Ja, två sömmar; det måste jag sprätta upp nu."

"Hindrade Walter dig?"

"Ack nej, Tant, men när jag en gång var ledsen förut så ... tyckte jag att ... det var hans fel." Jennys tårar började ånyo rinna. "Tro icke, snälla

Tant, att jag nu mera är ond", sade hon, "det gör mig så ondt att jag var häftig mot kusin Walter."

Tant Augusta smekte den gråtande flickan: "jag ser det nog, nu är det icke mera *vredens* utan *ångerns tårar*."

"Ack jag ångrar så mycket, mycket Tror Tant att Walter kan förlåta mig?"

"Mycket säkert gör han det."

Jenny sprang upp: "Jag vill nu genast gå till honom."

Vid thébordet sutto kusinerna bredvid hvarandra som vanligt. Allt var förlåtet, det syntes tydligt af de vänliga blickarne och de många små tjänster de täflade om att bevisa hvarandra.

IV.

Skolferien var inne. Walter och Jenny jublade. Huru de skulle roa sig! Kort före midsommar blef Walter, af en skolkamrat, bjuden på en spatserfärd utåt landet. Man packade litet vägkost i en rensel, skaffade sig en god rönnskäpp och så skyndade man ut genom tullen för att snart kunna inandas den rena, stärkande landtluften. Jenny och Onni sutto i fönstret och sågo länge efter de lyckliga resande. Vid tullen vände Walter sig om och svingade sin mössa i luften. Jenny viftade ett svar med sin näsduk och hoppade sedan ned från bordet der hon suttit. Dagen föreföll Jenny litet lång, hon saknade sin lek-kamrat. Väl tio gånger frågade hon: "snälla Tant tror du att han kommer hem klockan sex — eller före sex? Till middagen kommer han väl ej? Och hvarje gång svarade Tant Augusta; "jag vet icke min flicka lilla, men troligt är att han ej kommer förr än till théet."

Det oaktadt började Jenny vänta redan klockan fyra och hade ej någon ro. Hon längtade så mycket efter blommorna som Walter lofvat hemta och längtade att få höra huru det nu riktigt såg ut på lan-

det. Då klockan slog sex, var Jenny säker på att Walter skulle komma hvarje minut och när visarn närmade sig half sju trodde Jenny bestämdt att han redan kommit, men gömt sig någonstades. Ingen kom. Klockan blef 7, 8, 9 och 10. Då blef Tant Augusta orolig på fullt allvar. Jenny var alldeles utom sig. "Kanske han gått till någon här i staden", försökte modren trösta sig och skickade till alla bekanta hus, men ingen visste något och i reskamratens hem rådde en lika stor oro, man hade skickat en tjänare utåt landet genom samma tull som de båda gossarne gått. Den natten lade sig Tant Augusta icke och Jenny måste nästan tvingas att intaga sin bädd. Under strida tårar försäkrade hon att hon visst icke skulle kunna somna, att hon skulle dö af sorg om Walter ej mera komme tillbaka och att i hela världen en så präktig gosse omöjligen kunde finnas. Tant Augusta sökte, sjelf blek och ångestfull, att lugna den tröstlösa flickan och satt vid Jennys bädd tills den välgörande sömnen gjorde slut på den lilla flickans sorg.

V.

Då Jenny vaknade, satt hennes moster ännu vid fönstret, samma fönster som hade utsigt åt tullen och en del af landsvägen. Klockan var sex på morgonen. Jenny behöfde icke fråga, svaret stod att läsas på Tantens bleka sorgsna ansigte. "Hvad skall jag svara hans fader?" utbrast hon ibland, vridande sina händer.

"Men när morbror kommer hem, kan han väl icke skylla Tant för olyckan", invände Jenny.

Tant svarade ej, hon blickade oafslåtligt åt tullen. En ny tjänare hade redan klockan 4 på morgonen blifvit utskickad åt ett annat håll. Nu! Hvad var det? Walters röst! I nästa ögonblick låg den saknade i sin moders armar.

"Olyckliga barn hvilken sorg du gjort mig!"

"Förlåt älskade mamma! Det var dock mot min vilja jag dröjde. Vi gingo vilse och måste gå till en

koja för att fråga efter vägen till staden. I kojan fanns endast en gammal sjuk qvinna, af hvilken vi ej fingo ett redigt ord. Det var då redan afton. Vi vandrade vidare och kommo slutligen till en herrgård. Alla lågo i djupaste sömn utom brandvakten som gick af och an framför porten. Vi berättade vårt äfventyr och han bad oss hvila en stund. Mycket tidigt skulle ett bud skickas till staden, då kunde vi kanske få följa med. Tacksamma inträdde vi i ett betjentrum som den beskedliga mannen visade oss och kommo om morgonen med budet hit.

"Stygge älskade gosse!" utropade Jenny lindande sina armar om kusinens hals, och leende genom tårar.

"Jag tror, Jenny, att du nu vet hvad glädjetårar är", skämtade Tant Augusta.

Jenny torkade förlägen bort tårarna och sade: ja, och i går gret jag *sorgetårar*. Nu deltog alla i en god frukost och Walter hade minsann ej den minsta appetiten. Och sedan kommo berättelser och beskrifningar om färden till landet, men dem fick jag ej höra.

Tuppen, hunden och grefven.

Tuppen var en af de grannaste: röd kam hade den och röd rosett under hakan och i plymen svajade blå, gula, gröna, röda, hvita och violetta fjädrar. Och gala kunde den så högt och så klart som den bästa sångaren på théatern (tyckte den sjelf åtminstone). Hunden var ett litet pyre, ljusgul med hvita tassar och ljusröd nos, samt en vit prick i nacken; och sporrar hade den likasom tuppen och dertill två par (se, det var redan ett par mera än löjtnanten hade, han som ibland spatserade på gården) ty du skall veta att hunden var af god race, dess mamma hade varit jagthund och det skulle också den lilla Diana bli med tiden. Och nu kommer turen till grefven. Det var icke någon gammal herre med förnäm näsa, mustascher och peruk, utan en liten en, i ljusa sommarkläder och fina kängor, föröfrigt alldeles lik alla andra gossar med näsan emellan båda ögonen och ett par runda kinder. Lilla grefven, Valentin som han hette, tyckte mycket om hundar och isynnerhet om Diana. Hvarje dag gick han öfver gården till hundkojan som stod bredvid magasinstrappan och bar i sina fina händer ett stort stenfat fullt af hvarjehanda godbitar från middagsbordet. Det kunde visst hända att hushållerskan litet vresigt sade: "lilla grefven skämmar alldeles bort den otäcka hunden" och att grefvinnan bekymrad förmanade: "akta dina kläder, söta Valentin!" men lilla grefven hörde ej alls på det örat. Visserligen lydde han så till vida, att han icke fyllde stenfatet med annat än sådant som passade för hundar och då han gick öfver gården, försiktigt trippade genom det fuktiga gräset, men då han alldeles försjunken i åskådande af Diana satt på den långt

ifrån rena magasinstrappan, tänkte han ej på att Diana rätt oskickligt snaskade sin middag och spillde både stekben och mjölk på hans fina byxor och blanka kängor. Tuppen brukade ofta helt gravitetiskt spatsera förbi hundkojan och kastade då vanligen en medlidsam blick på den fängslade hunden, hvarefter den höjde på den stolta nacken och tog ut sina steg med stor grace likasom för att säga: "ser du, *jag* är fri, *mig* fångslar man ej så lätt." Då Diana spisade middag, kom tuppen också för att om möjligt få smaka på, men lilla greffen visste mycket väl att hönspigan sörjde för tuppens bord och jagade således bort den objudna gästen. Tuppen blef ej vis af skadan, den kom hvarje dag tillbaka och slutligen lyckades den att få undersöka fatets innehåll. Det hände nemligen att Valentin fick en utmärkt vacker sprättbåge som så intresserade honom att han nästan glömde bort Diana. Jag säger *nästan*, ty i sista ögonblicket, förrän han skulle gå till sin informator, kom han ihåg den och sprang till köket, der han fick tag uti en dyrbar porselins skål med förgyllda kanter (det vanliga stenfatet var ej till hands), fyllde den med hvad han kom öfver och skyndade öfver gården; den gången hade han ej tid att tänka på sina fina kängor, hastigt ställde han skålen på trappan, ropade Diana och sprang sedan bort. Informatorn var mycket punktlig så att Valentin ej hade tid att se på huru Diana förtärde sin måltid. Tuppen stod emellertid på sophögen och höll vakt, den visste nog att tiden var inne då Dianas middag borde komma, och det första den fick sigte på skålen, trippade den med framsträckt hals och häftigt kacklande rakt till magasinstrappan. Lilla Diana morrade en smula, men tuppen var ej rädd af sig, den naggade ett kraftigt tag i Dianas gula nacke, midt uti den hvita pricken och det hade till följd, att hunden beskedligt drog sig undan, den var af ödmjuk natur och det är ej godt att hålla stånd emot folk som kacklande och naggande göra

sådant väsen af sig. Tuppen spatserade rundt omkring skålen och tog till bästa, knappt tillåtande Diana att någongång taga ett ben, hvilket tuppen i alla fall ej haft någon nytta af. Tuppen kacklade högt och Diana småskällde. Huru det nu gick till vet ingen, men rätt som det var föll skålen omkull och gick sönder, det greffliga vapnet sprack midt itu och guld-kanten i flera små bitar. Tuppen och Diana förstodo sig ej på skadan. De fortforo att äta och när allt var slut, gaf tuppen till ett triumferande "kuckeliku" och spatserade bort med en stolt blick på Diana, som ifrigt gnagade på de sista benbitarne. Emellertid hade hushållerskan i köket frågat efter den dyrbara skålen och rätt duktigt bannat upp tvätterskan, som ej höll bättre reda på kärlen. Tvätterskan försäkrade att hon ej diskat den i dag och springpojken berättade att han sett lilla grefven gå bort med den. "Nå, du min skapare!" utropade hushållerskan och slog ihop händerna, "är det icke det jag sagt, han gör den hunden till en förargelseklippa. Nu har han fört den dyrbara skålen till hundkojan. Spring genast efter den!" Springpojken flög bort, men man kan tänka sig hushållerskans fasa, då han återkom med de förgyllda bitarne i handen. I första ögonblicket trodde hon att springpojken slagit sönder den, men då denne på sin heder försäkrade att bitarne lågo bredvid magasinstrappan, trodde hon honom och gick in till grefvinnan. Valentin blef nedkallad.

"Huru kunde grefven . . ." började hushållerskan häftigt.

"Huru kunde Valentin vara så oförståndig", afbröt henne grefvinnan, "och föra den förgyllda skålen till Diana?"

"Hvad har då händt, min nådiga mamma?"

"Jo, skålen är sönderslagen."

"Men bästa mamma, jag var alls icke närvarande, jag skyndade mig till informatorn, som redan väntade, felet är icke mitt."

"Man kan icke gerna skylla Diana för det, den har icke förstånd nog att akta en porcelinsskål", sade grefvinnan.

"Nej, nej, jag är också öfvertygad om att det icke var Diana . . . nu vet jag! den dumdristiga tuppen har gjort det, helt säkert. Den passar alltid på att snålas af Dianas mat, nu har den säkert hoppat upp på kanten och stjelpt omkull skålen."

"Men min kära Valentin, du vill väl icke säga att det var tuppens fel! Hade den mera förstånd än Diana?"

"Nej, men . . . då vet jag icke . . . hvems felet är."

"Jag tror att jag vet. Gå nu upp på ditt rum och tänk öfver den saken. En annan gång får du se till att stenfatet är i ordning, annars kan det lätt hända att du mister Diana."

Lilla grefven gick. Han kunde ändå icke låta bli att tänka på den dumdristiga tuppen. Ja — hvems var felet?

I Guds ärende.

Bakom den klara rutan i ett stort fönster uppfyllt af blommor blickade ett par lifliga blå barnaögon som tillhörde en liten flicka om 7 eller 8 år. Hon tycktes ifrigt vänta någon och sträckte alltjemt fram sitt lilla hufvud för att kunna se rätt långt ut på gatan. Hvarje förbigående mönstrades noga och blommorna i fönstret voro i fara att afbrytas hvarje gång det lifliga barnet hoppade upp på fönstret eller på stolen. Kaktus och ros försökte med sina taggar qvarhålla den lilla, men hon lösgjorde snart den korta blå klädningen och fortfor att titta genom rutan. Efter en half timmes förlopp, hoppade den lilla ned och ropade glad: "nu kommer hon!" hvarefter hon ilade till dörren och öppnade: "ändteligen söta Hilda! Jag har så länge väntat dig; redan för en half timme sedan kunde jag min lexa . . . , du har varit länge borta i dag Men hvarföre ser du så sorgsen ut? Hvarföre är du så blek?"

"Jag har varit hos Landers."

"Ah!"

"De två yngsta barnen äro nu också sjuka."

"Så ledsamt! Då är det bara lilla Lotti som är frisk, huru skall hon kunna sköta alla de sjuka?"

"Hon gör sitt bästa. Mycket förmår ej ett barn. Och nu hafva de hvarken bröd eller penningar i huset."

"Då måste de ju dö."

"Jag skall koka soppa och föra åt dem i morgon."

"Men är du ej rädd för smittan, Hilda?" frågade den lilla sakta.

"Kära, lilla syster, då man går i *Guds ärende* har det ingen fara."

"Kan du då ej bli sjuk nu? Kan det ej smitta?"

"Ack jo, det kan visst hända, men om ingen vågade besöka eller sköta de sjuka, så måste de ju dö af brist och elände. Att med afsigt kasta sig i fara är synd, men der man kan hjälpa, får man ej frukta."

"Kan inte någon annan än du gå dit? Jag är så rädd att du skall bli sjuk och dö", hviskade den lilla flickan, lindande sina armar om systemens hals.

"Min lilla Judith, om jag blir sjuk, så är det Guds vilja, och han kan ju sända sjukdom utan att man fått den af smitta."

"Men Hilda, Hilda! Om du dör, så har jag ingen mera som håller af mig. Mamma är död och hvar pappa är veta vi ej, kanske han för längesedan drunknat i det djupa hafvet."

"Men i himmelen bor en stor, rik, allsmäktig fader som sörjer för oss alla och som vet hvad han gör. Mamma besökte ju också sjuka och fattiga, skulle du ej vilja att jag liknade henne?"

"Ack ja, Hilda, det gör du ock."

"Landers äro fremlingar; här i den stora staden hafva de ej en enda vän eller bekant som ville hjälpa och vårda dem, skulle du vilja att jag lemnade dem i sjukdom eller nöd?"

"Nej, nej Hilda! du får gå, jag ser att det är i Guds ärende."

Hilda kysste den lilla systemen och sade: "Gud är med oss, Hans englar hålla vakt vid vår sida, utan Guds vilja faller ej en sparv till marken."

Brudnäsduken.

Tätt invid fönstret, emellan sybordet och bokskåpet, satt lilla Naëmi och sydde mycket flitigt. Hvarföre mätte hon valt just denna undangömda vrå, tänker en liten läsarinna. Jo du, det var en stor hemlighet, och det skulle du gissat genast, om du sett huru hastigt hon gömde arbetet under förklädet hvarje gång någon gick i salen derutanför. Mamma var dock invigd i hemligheten, det måste ske för att Naëmi var för liten för att sjelf kunna sätta upp och börja ett så konstigt arbete.

”Tror mamma att Ringa blir mycket glad öfver min gåfva?” frågade Naëmi.

”Jo, jag tror väl.”

”För att näsduken är så vacker då?”

”Också derföre, men mest lärer det glädja henne att du sjelf sytt den.”

”Ja mamma, jag tror verkligen att hon håller af mig, är det icke underligt?”

”Åh ja, visst är det ju ganska underligt“, svarade modren leende.

”Jag håller också mycket af Ringa och hon vet det, för jag säger det alla dagar åt henne. När hon hjälper mig om morgnarna, gör hon allting så ordentligt och mina flätor kammar hon ut så varsamt. Så minns väl mamma den långa vintern då jag var sjuk — och jag fruktar ofta rätt otålig — huru hon läste för mig och bar mig på sina armar, vaggade mig i gungstolen och var som en äldre syster. När mamma ej mera förmådde vaka, satt hon troget vid min säng hela natten igenom utan att somna.”

”Ja, jag minns allt detta. Ringa har aldrig gjort

sig förtjent af en enda förebråelse under de tio år hon varit hos oss.“

“Tio år!” utropade Naëmi, “kan det vara så lång tid.“

“Ja visst. Du var då några månader gammal och nu har du just fyllt tio år.“

“Det är sannt. Nu mamma har jag båda bokstäfverna färdiga. Se, det ser riktigt vackert ut. Nu återstår endast den fina fällen och sedan får jag gifva den åt henne!“

Naëmis små fingrar flögo, jag tror att nålen var het.“

“Håller hon den i handen när hon går fram till altaret?” frågade Naëmi efter en stund.

“Ja, det brukas så.“

“Se så, nu är den färdig! Får jag nu föra den!“

Modren nickade bifallande och Naëmi ilade bort.

“Ringa, Ringa!” ropade hon redan på långt håll.

Jungfru Ringa satt i barnkammaren och sydde, då Naëmi kom springande.

“Hvad är det nu?” frågade hon.

“Det är något åt dig“, svarade Naëmi, sättande sig i Ringas famn, “du har varit så snäll, så snäll emot mig och nu när du går bort med den obeskedliga Lindstedt, ser du, jag menar att han är obeskedlig för att han för bort dig, (Ringa log) ja, så har jag gjort ett litet minne åt dig, se här.“ Naëmi lade ett litet paket i Ringas hand och åsåg med innerligt nöje den goda flickans förvåning och glädje. “Det är din brudnäsduk, Ringa, jag har sjelf broderat den för att du skulle minnas mig. R. A. det betyder Ringa Anderson.“

“Tack, tack lilla Naëmi!“ utbrast Ringa rörd, “så mycket besvär hade jag ej varit värd. Åh jag skall aldrig glömma min lilla flicka, min snälla Naëmi. Och när jag blir en gammal gumma vill jag ännu betrakta den vackra näsduken och tänka på Naëmi.“

“Gör det Ringa och jag skall också tänka på dig.“

“Om Naëmi ville taga emot ett minne af mig, så skulle jag gerna gifva detta“, sade Ringa och sköt förlägen ett perlband i Naëmis hand.

“Om jag vill! Åh tack, tack du kära Ringa! Träd det nu genast på min hals.“

“Der äro lika många perlor som det finns bokstäfver i mitt namn.“

“Ack, det är ett klokt påhitt. Nu måste jag springa till mamma och visa det.“

Det var midsommardag och Ringas bröllopsdag. Bruden såg så mild och lycklig ut i den svarta ylleklädningen, den långa hvita slöjan och den gröna kran sen som hennes matmoder sjelf knutit och fäst i de ljusa, tjocka flätorna. Vaktmästar Lindstedt såg riktigt präktig ut i den svarta uniformen med guldgalonerna och ehuru Naëmi ogerna skildes från sin kära Ringa, lugnades hon dock deraf att brudgummen såg beskedlig ut och hade försäkrat den lilla flickan att Ringa hvarje morgon skulle få kaffe såsom hon fått det hos Naëmis föräldrar.

“Ni måste också låta henne sofva länge om morgnarna“, sade Naëmi, “för det gör hon så gerna och dertill gaf hon sig aldrig tid hos oss. Lofvar ni det, Lindstedt?“

“Ja, jag lofvar“, försäkrade vaktmästaren leende, “hon får göra hvad hon vill.“

“Det är bra“, nickade den lilla flickan.

Nu kom pastorn och brudparet trädde fram till altaret. Naëmi såg att Ringa höll den broderade näsduken i handen, ihland förde hon den också till ögonen, likasom för att borttorka en tår. När vigseln var förbi, kom vinet och Naëmi som annars tyckte att vin smakadt lika illa som beska droppar, tvingade sig nu att nedsvälja åtminstone så mycket som en thesked deraf för att dricka Ringas skål. Sedan kom afskedet och det aflopp icke utan tårar.

“Var nu god emot henne, kära Lindstedt“, ropade Naëmi ännu i förstugan. Ringa vände sig och nickade, sedan satte de sig upp i källan, Ringa viftade ännu med den broderade näsduken och så veko de om gathörnet. “Nu finns det ingen Ringa Andersson mera“, suckade Naëmi, “nu får jag hjälpa mig sjelf om morgnarna och hvad värre är, nu får jag sitta ensam med mina lexor när mamma far bort på besök.“

Många, många år derefter satt en gammal gumma framför spiseln i ett mörkt rum, vaggande ett gråtande barn. En liten flicka om tio år tvättade stentallrikar derinvid.

“Det är så ledsamt att vara fattig, kära mormor“, klagade den lilla tvätterskan. “Den arme lilla Gösta måste dö om vi ej få mjölk åt honom och Naëmi fryser sig förderfvad i den tunna klädningen; jag måste täcka öfver henne med min schawl, se huru lugnt hon sofver, men händerna äro alldeles kalla.“

“Tag hellre min gamla kofta“, bad mormodren, “du måste snart gå ut i staden och behöfver då din schawl.“

“Hvad skall jag göra ute, kära mormor?“ frågade flickan.

Mormodren svarade icke, hon steg upp och gick till ett hörn af rummet, der hon öppnade en liten kista. “Hvad har du der?“ frågade flickan nyfiket tittande in i skrinet, “Det är ju endast en tom kista utom det der lilla pakettet.“

“En tom kista, en tom kista“, eftersade mormodren långsamt uppvecklande det lilla pakettet. Der låg en vissnad myrtenkrans och en alldeles gulnad fin broderad näsduk.

“Ack! så vackert, mormor!“ utbrast flickan, “en utsydd näsduk, men det der torra gräset kastar du väl bort, mormor.“

"Nej, nej, barn. Se här, tag näsduken . . ." gumman tryckte den till sina läppar, hvarvid en tår långsamt rullade ned på bokstäfverna, "tag näsduken och försök att få den såld hos någon i staden. Gud vet huru ogera jag lemnar den ifrån mig, men nöden har ingen lag, vi hafva intet annat att sälja numera. För en del af penningarna måste du köpa mjölk. Gå nu, barn, och tappa ej näsduken."

"Jag skall gå straxt, men säg mig först kära mormor, huru har du fått en så grann tingest."

"En liten flicka har sytt den åt mig, en liten flicka som hette Naëmi."

Den lilla flickan gick genom de öde gatorna och svepte schawlen bättre omkring sig, det blåste starkt och hennes frusna händer förmådde med möda hålla den dyrbara näsduken.

Hon tänkte för sig sjelf: "i de låga husen går jag ej, der bo fattigt folk och de ha ej råd att köpa så här granna saker. I de höga husen med de spegelblanka fönstren bo rikt folk dit vill jag gå", och så tittade hon upp på de vackra stenhusen.

"Det der är en grann byggning", tänkte hon och gick in. "Här är en vacker utsydd näsduk vill frun inte köpa den af mig?"

"Vackert grann!" utropade fruntimret försmädligt, "en gul kamritsbit" och så gick hon.

Den lilla flickan stod slagen af förvåning. "Hon kallade denna en gul kamritsbit! Jag tänker det gula går väl bort när man tvättar den. O! helt säkert är den värd många mark."

I ett annat hus gick det icke bättre.

"Hvarifrån har du fått den, barn?" frågade en gammal herre strängt.

"Det är mormors brudnäsduk, den låg i hennes kista", svarade flickan.

"Är det riktigt sannt? Kanske har du stulit den?"

"O nej, gode herre!" utbrast barnet allvarligt, "jag har läst i min katekes: du skall icke stjåla."

Detta tycktes tillfredsställa den gamle herren, men han köpte ändå icke den granna näsduken.

Så gick hon från gård till gård. "Det går illa", tänkte hon bekymrad och stod eftertänksamt blickande upp till ett stort vackert stenhuss, det största och vackraste på hela gatan. I ett af fönstren upptäckte hon en liten flicka med ett så vänligt ansigte. "Dit måste jag gå, de äro säkert rika. När jag rätt tänker efter så hade de andra ej råd att köpa min näsduk, men här —" hon steg dristigt upp för de breda traporna. En betjent öppnade för henne.

"Hvad vill du?" frågade han.

"Jag vill sälja en grann näsduk."

"Åh, gå din väg här köper ingen sådana näsdukar som du kan hafva."

"Men se ändå på den. Mormor är så fattig och min lille bror behöfver mjölk."

"Nej, nej gå bort."

"Icke ännu!" ropade idetsamma en barnaröst och samma lilla flicka som suttit i fönstret stod framför det fattiga barnet. "Visa mig din näsduk."

Frun i huset hade också hört samtalet emellan betjenten och barnet och kom sjelf ut i tamburen. "Hvad är du för en liten flicka?" frågade hon vänligt.

"Min mamma och pappa äro döda och Naëmi och Gösta och jag bo hos mormor. Vi äro så fattiga och nu skickade mormor mig med denna näsduk för att sälja den och köpa litet mjölk åt Gösta."

"Huru heter du?"

"Ringa, efter mormor."

"Och din syster heter Naëmi?"

"Ja, efter mamma. Och mamma hette efter den lilla flickan som sydde näsduken åt mormor."

Frun tog hastigt den gulnade näsduken i sin hand, betraktade den noga och sade: "Ringa Anderson!" derpå vände hon sig hastigt till sin lilla dotter: "Ringa, mitt barn, spring efter mammas hatt och handskar, kläd också på dig sjelf och följ med mig

ut i staden. Hör du — tag det svarta perlbandet också.“ Ringa sprang bort och frun bad det fattiga barnet sitta och vänta en stund. Sjelf gick hon till handkammaren, packade en korg full med matvaror och lemnade den åt betjenten, gick sedan åtföljd af honom och de båda små flickorna till det fattiga barnets hem.

Då de inträdde i det låga rummet, satt mormodren ännu framför den öppnade kistan med den vissnade myrtenkransen i handen. Naëmi och Gösta slumrade lugnt i det kyliga rummet.

“Här är en fremmande fru, kära mormor“, ropade Ringa som först inträdde.

Gumman steg långsamt upp och helsade. Hon förvånades öfver att se den fina frun i sin låga boning. Denna åter framräckte rörd sin hand och sade: “du känner icke igen mig Ringa.“

“Nej, goda fru“, svarade den gamla.

“Se här då“, sade frun och ställde sin lilla dotter framför gumman.

“Naëmi, Naëmi!“ utbrast gumman och slöt det förvånade barnet i sin famn, “min lilla Naëmi lifslevfande och perlbandet har hon kvar. O Herre Gud . . . Hon är då er dotter nådiga fru? Fru, säger jag! . . . min lilla Naëmi en sådan ståtlig fru! Kom till mitt gamla hjerta du käraste barn, jag är en fattig qvinna, men din sidenklädning hindrar mig icke ifrån att omfamna dig, ty dina ögon äro de samma och under sidenmantiljen klappar det samma barnahjertat.“

“Ja, jag är din fordna lilla Naëmi och är mycket ledsen öfver att jag icke vetat det du bodde i denna stad Och du visste icke heller af mig?“

“Nej, åh nej!“

Nu måste den fordna lilla Naëmi sätta sig på den enda stolen som fanns, den gamle Ringa satte sig på halmbädden bredvid och medan barnen — den rika och den fattiga Ringa — tysta lekte i en vrå, berättade de äldre för hvarandra det de upplevat

under de år som förflutit. Den gamla Ringa hade varit lycklig och glad så länge hennes man lefde, han hade troget hållit sitt löfte till den lilla Naëmi och varit god mot Ringa. Men sedan hon blef enka, hade hon flyttat till sin enda dotter, hvilken då redan var gift. En tid gick allt väl, men Gud tog bort både fader och moder och Ringa blef ensam med de tre små barnen, de lemnat efter sig. Hon arbetade och sträfvade, men gammal som hon var, började krafterna aftaga och för att skaffa bröd måste många både kära och nyttiga saker säljas — till sist också brudnäsduken den hon i det längsta sökt behålla. Då — i nödens stund, styrde Gud den lilla dotterdottrens steg till det rätta stället, till Naëmi som både ville och kunde hjälpa så att Ringa och de små barnen aldrig mera behöfde lida nöd.

Så lyder den lilla historien om brudnäsduken. Den ligger ännu välförvarad i papper och beundras af barn och barnabarn.

Zudi.

Det sista huset vid slutet af staden tillhörde mäster Aron, skräddaren. Det var icke stort, det var icke vackert, men godt nog för en fattig man och hans lilla dotter. Ja, så godt att der blef ännu två rum att uthyras, det ena åt korpral Stolt, han med trädbenet, det andra åt madam Flink som brukade sköta sjuka.

Mäster Arons hus stod vid stranden af elfven som flöt der så klar och djup emellan sina gröna stränder. Huru treffligt var det icke för den fattige mannen att få blicka ut på de glittrande böljorna och på den lummiga skogen på andra stranden, medan han gjorde knut på tråden, ty oftare gaf han sig icke tid att se upp från sitt arbete. Och huru helsosamt var det icke att få inandas den friska rena luften genom det öppna fönstret då han hela dagen måste sitta inspärrad i den lilla qvafva kammaren. O, det var en välsignelse!

Zudi, mäster Arons dotter, var en vild unge, sade man, men man glömde att ingen moder vårdat och undervisat den lilla. Mäster Aron var en flitig och beskedlig man, men han hade icke tid med Zudi som han dock hjertligt älskade. Han satt hela dagen på bordet framför fönstret och sydde, och tänkte då på ingenting annat än kläde, tråd, vax och sax. Zudi sprang hela dagen omkring på gården eller på gatan, oftast lekte hon dock vid elfven; der trufdes hon så väl i det mjuka, fuktiga gräset, under de gröna, smidiga pilarne och de vackra videbuskarne. Der lekte hon med stenar och barkbåtar eller satt långa, långa stunder och betraktade de skummande vågorna när stormen rasade. Ja, hon älskade elfven nästan mera

då vattnet brusade och böljorna slog högt upp emot stranden, än då den låg lugn och spegelklar. Derom var hon likväl aldrig ense med sig sjelf, ty visst var det ju ljufva, sköna stunder hon tillbragte om söndagsaftnarne då mäster Aron tog sin fiol och satte sig under den gamla pilen och spelade sina gamla sånger. Då låg Zudi tyst och lycklig vid sin faders fötter så nära vattnet som möjligt. Då blickade hon bort öfver den spegellugna elfven och lyssnade andäktigt till de sköna tonerna och utgjöt ibland strida tårar då mäster Aron spelade någon riktigt sorglig visa, som gick Zudi till hjertat.

En skön, ljum stilla sommaraftron sutto far och dotter så och de sista tonerna hade just förklingat, då Zudi hörde ett sakta prassel i buskarne. Hon reste sig hastigt och blickade bort öfver häcken. En flick af en blå blus och kanten af en halmhatt var det enda hon såg och brydde sig ej mera om det. "Ännu en gång, pappa! ännu en gång visan om Zudi!" bad hon ifrigt och mäster Aron fattade åter stråken. Zudi gömde ansigtet bland blommorna och utbrast: "ack, hvarföre, hvarföre är icke min mamma här så skulle jag få höra henne sjunga!"

Hela natten drömde Zudi om den vackra Zigue-narsången och om sin moder. Då hon på måndagsmorgonen gick till stranden efter vatten, hörde hon muntert stoj och skratt på afstånd. "Det är gatpojkarne", sade hon och bet ihop tänderna, hvilket gaf den lilla munnen ett strängt och bittert uttryck. Snart syntes också en hel skara trasiga ostyriga gossar vid hörnet af mäster Arons hus. Då de kommit under fönstret der den fattige skraddaren flitigt sydde, började de med hög röst sjunga:

"Det var en gång en skraddare,
som spelte vid en elf,
Nu har jag mina strängar all
nu vill jag dansa sjelf."

Zudi blef utom sig. Hon kastade krukans på marken och störtade med den lilla knutna handen upplyftad fram emot gossarne: "Tyst, tyst!" ropade hon med gnistrande ögon, "inte skratta åt honom! aldrig skratta åt pappa! Ja, ni får slå mig, se här är jag, men inte skratta..." den lilla vilda flickan skälfdes af vrede, der hon stod midt ibland gossarne som, i början litet häpna, stodo tysta, men snart skratande och gycklande ännu mera retade Zudi. Mäster Aron ropade förgäfvets åt sin dotter att komma in, denna hörde icke alls, hon upptog stenar och kastade på sina fiender och ropade vildt: "bort, bort tjufpojkar, gatungar!" och då de gåfvo henne dylika namn tillbaka samt skickligt undveko stenarne ropade hon hastigt: "Dodo!" och i ögonblicket stod en förfärligt stor lurfvig hund morrande vid hennes sida. "Ditåt, Dodo!" ropade Zudi och pekade på fienden, "ditåt och bit dem duktigt!" Dodo rusade blixtnabbt på den förskräckta hopen som hastigt skingrade sig och flydde åt alla håll in i bodar och portgångar. Då gatan var tom återkom hunden till sin lilla herrskarinna som smekande Dodos lurfviga hufvud delade sitt frukost-bröd med den. Då Zudi ändteligen inkom med vattenkrukans, hade mäster Aron glömt hela uppträdet och märkte icke ens flickan som tyst nedsatte krukans på golvet och åter gick ut. Snart hördes hennes klara vilda röst vid stranden öfverröstande vågornas brus:

"Zudi du Ziguénarflicka

Zudi, Zudi o, min Z... di!"

sjöng hon och kastade den ena stenen efter den andra i elfven. Det svarta håret flög för vinden och låg i oroliga oordnade lockar omkring det lilla bruna ansigtet. Plötsligt hörde hon en mild röst tätt bredvid sig.

"Hvad är du för en liten Ziguénarflicka?"

"Ja en Ziguénarflicka är jag och det var min

mamma också“, ropade Zudi trotsigt och klättrade snabbt som en ekorre upp i pilträdet der hon förblef sittande tyst och med skygga blickar betraktande den fremmande utan att besvara en enda fråga.

„Kom då ned barn och tala med mig“, uppmanade fremlingen vänligt, „jag är en stackars sjuk man som sitter här vid elfven för att återfå mina krafter, du behöfver ej vara rädd för mig. Hvar bor du? Har du en fader. Kom ned så skall jag berätta för dig något, jag har en liten gosse, så stor som du, kom ned.“ Men Zudi satt orörlig högt uppe i trädet och då den fremmande kom några steg närmare, bröt hon hastigt en torr gren och gjorde sig beredd att nedkasta den på den sjukes hufvud. Denne aflägsnade sig långsamt sorgset skakande på hufvudet. Då Zudi tyckte honom vara tillräckligt långt borta, nedsteg hon från sin höga tillflyktsort och fortfor med sin lek. Det började bli varmt, solen stod högt på himmelen. Zudi afkastade sina kläder och störtade sig i det djupa skummande vattnet. Der tycktes hon vara nästan lika hemmastadd som på land och lät sig höjas och sänkas af vågorna; stundom försvann hon för några ögonblick alldeles och då höjde Dodo, som satt på stranden, uppmärksamt sitt bruna hufvud och blickade ifrigt på den punkt der det lilla svarta hufvudet sist varit synligt, men då Zudi åter dök upp på ett annat ställe, lade Dodo sig tillbaka i gräset och suckade lugnt. Då Zudi tröttnat vid denna lek, steg hon åter upp på stranden, vred vattnet ur det långa håret och påtog sina kläder, hvar efter hon började dansa för Dodo, knäppte med fingrarna och sjöng gällt och högt sina vilda sånger med ord dem ingen förstod.

„Der dansar det arma vilda barnet“, sade granarne och skakade medlidsamt på sina kloka hufvuden, men ingen enda försökte tämja den lilla vilda Zudi.

En dag hade Dodo alltför länge lekt med sin lilla herrskarinna och utsträckte sig trött i gräset.

Zudi lade sig bredvid med hufvudet på den trogna vännens lurfviga bröst och så somnade de båda två.

Kort derpå syntes en liten gosse med ett knyte vid mästerns Arons port. Han fann den stängd och bultade på; ingen öppnade. Då bemärkte han flickan och hunden och närmade sig dem. Han stod en stund och betraktade de slumrande vännerna. Flickan sof lugnt utom att hon ibland sakta knäppte med fingrarna och hunden morrade, den drömde säkert om någon hund som ville frånröfva den ett godt ben. Gossen vidrörde sakta den sofvande flickan. Zudi reste sig genast klarvaken upp, men då hon märkte gossen upptog hon en sten. Dodo satte sig också upp och blickade förståndigt på sin herrskarinna som om den velat säga: "jag är färdig då du befäller."

"Huru kommer man in till skräddaren", frågade gossen, "porten är stängd, jag slipper inte in."

"Du är en gatpojke?" frågade Zudi utan att besvara hans fråga.

"Nej, det är jag icke", svarade gossen stilla leende.

Zudi betraktade honom misstroget och qvarhöll ännu stenen för säkerhets skull.

"Då är du — den sjuke herrns gosse, han som sitter här alla dagar och ser på vår elf för att bli stark?"

"Ja, min pappa är sjuk och brukar sitta vid elfven."

Zudi fällde långsamt stenen på marken.

"Kanske är du skräddarens dotter?" frågade gossen.

"Ja, det är jag."

"Då kan du kanske säga mig huru jag skall komma in till honom. Pappa skickade mig med en väst som skall ändras."

"O! nu kommer ingen in", svarade Zudi hastigt, "pappa är sjuk, han har lagt sig och nu skulle han sova en stund. Nej, nej nu får ingen gå in."

"Då orkar han icke heller arbeta."

“Åh jo, han hinner icke vara sjuk, säger han, i morgon när solen går upp sitter han redan på bordet. Gif knytet åt mig, jag skall lemna det åt honom. Efter du icke är en gatpojke, så kan du lita på mig.”

Gossen log “du tycker icke om gatpojkarne du?”

“De äro mina värsta fiender, mina största ovänner”, svarade Zudi åter upptagande stenen likasom för att hafva den i beredskap.

“Kanske gör du dem illa också.”

“Åh förstås!” sade Zudi med glänsande blickar, “jag gör allt hvad jag kan, slår dem med störrar, kastar stenar, och i nödfall är Dodo här min vän — den har goda tänder skall jag säga dig.”

Zudi for med sin lilla bruna hand öfver Dodos stora nos och öppnade dens mund för att visa de hvassa tänderna.

Gossen betraktade med förvåning och nästan förskräckelse den lilla vilda flickan som med sina stora, svarta glänsande ögon såg på honom tillbaka.

“Jag måste gå nu, farväl!”

“Farväl! Kommer du efter västen när den blir färdig?”

“Jo!”

Mäster Aron hade just slutat sitt arbete, han hade sytt sista knappen i västen och vek nu omsorgsfullt ihop den, sedan han borstat och putsat den främ trådsändar och dam.

Zudi hade emot vanligheten suttit inne hela dagen bara för att vänta på denna stund. “Nu kan du gå hem med den”, sade mäster Aron.

“Nej pappa, han kommer sjelf efter den.”

“Hvad, den fine herrn?”

“Nej, gossen.”

“Så. Nå det hade ej förvånat mig om han sjelf kommit, han har varit här en gång förut under mitt tak.”

"När då, fader."

"En gång. Minns icke när det var, han frågade om du var min dotter och talade mångahanda med mig."

Zudi satt hopkrumpen i ett hörn och vaggade sig sakta fram och tillbaka, hon nickade och log, hvar efter hon tog västen och smög sig ut. Högst uppe i pilträdet afvaktade hon gossens ankomst, under det hon sjöng och gungade sig på de veka grenarne. Nu bemärkte hon gossen på stranden.

"Hvarföre sitter du deruppe? Kom ned!"

Zudi lydde.

"Jag ämnade ropa Dig, men jag visste icke huru man kallar dig."

"Jag heter Zudi."

"Zudi! Ett så märkvärdigt namn!"

"Det var en gång en skräddare"

ljöd idetsamma helt nära. Zudi blef purpurrod och skickade ett regn af småsten öfver videhäcken. Ett flerstämmigt skratt blef svaret. Zudi ropade på Dodo, den hörde henne icke, och gatpojkarne tycktes veta detta, de kommo Zudi så nära att hon för första gången måste fly och tog sin tillflykt upp i ett högt pilträd, men gossarne voro skickliga, de måttade förträffligt och redan hade flera stenar träffat Zudi, hvars tunna klädning icke skyddade henne för smärtan. Den fremmande gossen stod i början villrådlig, men då han såg huru Zudi förgäfves sökte de tätaste grenarnes skydd, sprang han fram, ställde sig midt i hopen och ropade: "fy, gossar! en hel skara mot en liten flicka! Skäms ni icke?"

"Åh det är en vildkatt", svarade gossarne.

"Må vara, hon är dock ensam mot tio."

"Men ingenting biter på henne", svarade en ur hopen.

"Och hon beder oss ej sluta", sade en annan.

"Aldrig beder jag, aldrig! aldrig!" skrek Zudi,

"ah om jag hade Dodo här!"

“Gossar“, började Zudis försvarare, “gå’n vackert hem och lemnen henne i fred.“

“Hvad är du för en mjölkgris?“ frågade en af gossarne gäckande.

“Jag heter Arvid Ruth. Se så, vill ni gå.“

“Ruth! Han hette Ruth, han som betalade min mammas skulder.“

“Ruth hette han också som hyrde ett rum åt mormor.“

“Den här var med när herr Ruth följde pappa till lazarettet, då när han föll ned i grafven.“

“Kom bort, vi få ej göra honom illa.“

“Ja, kom! Vi lemna den der vildkatten i fred för denna gång.“

De lyftade litet på sina trasiga mössor och satte af i fullt traf uppför gatan. Zudi var på ögonblicket nere. Hon sprang fram och tryckte en kyss på fällen af hans slängkappa. “Du har hjälpt mig, Arvid, det vill jag aldrig, *aldrig* glömma!“

“Jag blef riktigt rädd att de skulle göra dig mycket illa.“

“Åh, ännu hunno de ej göra mycket illa — bara det här“, sade Zudi, pekande på några stora blånader på sina armar och fötter.

“Du är en underlig flicka“, utbrast Arvid.

“Underlig? Ja, så kallade de mamma också. Hon var Ziguenerska, kunde spela och sjunga, kunde dansa också — det kan jag med. En visa sjöng hon om Zudi, den är vacker den, vacker, vacker! Derifrån har jag det namnet.“

“Kan du ingenting annat än dansa och sjunga?“ frågade Arvid.

“Åh jo, jag kan kasta en sten ända dit ut till grundet och klifva upp i det högsta träd. Kan simma som en fisk också. Kan hoppa öfver gärdet och springa nästan lika fort som Dodo.“

“Vill du icke lära dig någonting annat, något sådant som små flickor bruka göra?“

"Vet icke hvad små flickor bruka göra."

"De läsa och sy och sticka. Skulle du ej vilja lära dig sådant?"

Zudi skakade på hufvudet: "vet icke."

"Jag skall tala med min pappa, han vet alltid råd."

"Gör det."

"Farväl, Zudi!"

"Farväl! Vänta — kan du ... den der visan ... som gatpojkarne sjöngo?"

"Nej."

"Det är bra. Men — Arvid" Zudi fattade gossens hand och höll den hårdt i sina: "om du en gång lär dig den, så sjung den aldrig för pappa — kom ihåg det — ty då — *måste* jag skicka Dodo på dig också eller kasta stenar efter dig. Lofva mig det."

"Gerna, Zudi! det är styggt att göra narr af någon."

"Du är icke en gatpojke!" utbrast Zudi, "kan nog se det. Jag skall icke glömma dig."

Det kom en tid då man mera än vanligt talade om den vilda Zudi. En herre hade satt henne i skolan, hade gifvit henne nya kläder och ett eget litet rum, hon fick äta vid hans bord och leka med hans gosse. Man undrade huru de nya kläderna skulle se ut när Zudi klängde upp i träden. Man undrade om icke hennes lekkamrat snart blefve dödad af småstenar, kastade ur Zudis vana hand eller skolkamraterna bitna af Dodos hvassa tänder. Man undrade en tid och så blef allt tyst. Zudi var glömd.

Men huru var det då med Zudi?

I början hade hon mycket svårt att hålla strumpor och skor på sig, och tyckte att det var besvärligt att fläta sitt hår, men herr Ruths gamla syster som bodde hos honom och skötte hans hushåll, för-

stod att så mildt och så småningom förändra den lilla vildinnan. Och vanligtvis fogade sig Zudi lydigt efter hvarje anordning så snart hon hörde att herr Ruth önskade det. Honom älskade hon nästan afgudiskt. Sålänge Zudi måste krångla sig igenom a-bc-boken och de raka, ledsamma strecken i skrifboken, var hon ofta otålig och det hände ej sällan att hon kastade boken under bordet och utan hatt och kappa — endast åtföljd af den trogna Dodo, ilade genom gatorna och smög ned till elfstranden. Der kastade hon sig i gräset, tumlade om med Dodo, klättrade i träden, simmade och dansade som förut, men då sjöng hon helt sakta på det grannarne ej måtte höra henne och höll sig endast på de mest undangömda ställena vid stranden. Hon kunde icke motstå sin längtan efter det gamla lifvet, men skämdes dock för grannarne, hvilka så ofta förutspått att herr Ruth skulle få bara sorg och skam af henne. Ibland smög hon också i skymningen bakom mästerns fönster, lutade sitt lilla ansigte mot rutan och blickade in i rummet under strida fårar! "Ack, pappa, pappa!" snyftade hon sakta då hon såg mästern Aron ensam sitta vid elden i den torftiga kammaren, ätande sin hafregrynsvälling eller rökande sin pipa. Den stackars lilla flickan inbillade sig att herr Ruth icke mera ville tillåta henne att besöka sin fader. Då Zudi kom hem efter sådana utflykter, försökte hon alltid att ljudlöst smyga sig in på det ingen måtte få veta att hon varit borta. Hon kunde då, viget och smidigt som en katt kila upp för trapporna och vid minsta buller gömma sig bakom en dörr eller under ett bord eller i en klädhängare.

En gång blef hon upptäckt af den gamla tjennrinnan och öfverhopad med bannor och hårda ord: "Odugliga Ziguenarunge, otacksamma stycke, huru lönar du den gode herr Ruth? Springer omkring och gör odygd. Jag skall väl klaga för herrn."

Zudi stod med sammanbitna tänder och den lilla

handen krampaktigt omfattande Dodos lurfviga öra. Hon blickade trotsigt på den förbittrade tjänarinnan och hennes svarta ögon gnistrade, men hon teg. Herr Ruth hade hört allt från sitt rum och kom ut. Zudi andades tungt och darrade. Ännu hade hon det trotsiga uttrycket, hon väntade att bli bannad, kanske slagen, och i hennes lilla hjerta stred tvenne makter. "Skall jag bedja om förlåtelse eller skall jag skicka Dodo på honom om han slår mig", tänkte hon. Men herr Ruth tog henne mildt vid handen och förde henne till sitt rum. Dodo följde med. Den lemnade aldrig, ej ens för en liten stund sin herrskarinna. Herr Ruth satte sig i en länstol och Zudi stod framför honom, trots, fruktan och ånger lästes i hennes ansigte.

"Säg mig hvar du har varit, lilla Zudi, säg det uppriktigt, och var ej rädd."

Zudis trotsighet smälte bort i ett ögonblick för den milda rösten. Hon vred och ryckte i sitt förkläde och vände sig till hälften bort. "Säg mig det barn", bad herr Ruth.

Zudi kastade sig ned på mattan framför herr Ruths fötter och utbrast snyftande: "Slå mig, slå mig bara och banna mig! ... men var icke ond ... jag — jag vill icke vara olydig ... eller elak — jag vill ej göra illa ... men jag vill ... gå till elfven och sjunga min mammas visa ... och klättra i träden ... och leka med Dodo ... och jag vill helsa på ... ack! jag vill se min stackars pappa ... han är så ensam, han är van att jag hemtar vatten åt honom och att jag — är hos honom ..."

Herr Ruth upplyftade kärleksfullt den lilla flickan, kysste henne och tog henne i sin famn. "Gråt inte så häftigt, låt mig tala med dig. Jag har icke vetat att du så långtat efter elfven och att du saknat din fader. Stackars barn! hvarföre har du ej sagt mig det? Du får gerna gå till elfven alla dagar, och leka och dansa och sjunga men du bör ej gå utan lof och icke förr än du läst din lexä. Om du

icke lär dig de tråkiga bokstäfverna, så kan du aldrig läsa de vackra böckerna som Arvid har på sin hylla.“

Zudi såg upp med stora förvånade ögon. “Men om jag flitigt läser bokstäfverna? Kan jag då en gång läsa i de vackra böckerna?”

“Ja visst — ju flitigare du är desto fortare får du läsa i dem.“

“Och får jag gå till min fader?”

“Ja, så ofta du vill. Kom, vi gå nu genast.“

Zudi torkade hastigt bort tårarna och sprang efter sin hatt och kappa. Herr Ruth följde henne till mäster Arons hus. Han gick sedan och satte sig vid elfven så länge Zudi gick in till sin fader. Snart kom hon springande med den tomma vattenkrukan fyllde den vid elfven och gick åter in, hemtade ved, tvättade vällingskålen och skeden, bäddade fadrens säng och satt sedan tyst på bordet bredvid fadren, räckande honom saxen då han behöfde den.

Mäster Aron talade ej mycket, men han strök emellanåt Zudis svartlockiga hufvud och sade: “blif snäll och flitig, barn. Gud välsigne herr Ruth!”

Då Zudi sett sig mätt på den gamla fadren, hoppade hon ned från bordet, kysste hans kind och sprang ned till elfven till herr Ruth.

“Nu måste jag gå hem och läsa“, sade hon och så gingo de.

Hvarje dag fick Zudi gå till sin fader, sörja litet för trefnaden i hans hem och leka med Dodo vid stranden och sedan kom hon sjelfmant hem. Utan lof gick hon aldrig mera.

Från denna tid blef hon utomordentligt flitig och inom några veckor fick hon nedtaga en af Arvids vackra bilderböcker och läsa i den. Hon ville knappt ge sig tid att äta och hvila.

I skolan led Zudi i början mycken smälek för sitt märkvärdiga namn och för sina ovana åtbörder och sin fullkomliga okunnighet i allt hvad andra små flickor bruka göra. Zudi kröp då ihop i den aflägs-

naste vrån och satt tyst med sammanbitna tänder och gnistrande ögon. Gerna hade hon lockat in Dodo som låg utanför förstugudörren vid skolhuset. Men då Zudi med förvånande hastighet lärde sig läsa, skriva och annat och ständigt blef flyttad allt högre och högre på klassen började kamraterna få aktning för henne. Hon var också en liten lejoninna i mod och oförskräckthet då det gällde att försvara någon liten och svag kamrat mot de äldres angrepp. Sålunda vann Zudi många vänner bland de *små* barnen, och den som en gång visat Zudi vänlighet, hade att för alltid räkna på hennes tillgifvenhet. Hon kunde ge ifrån sig sin frukost, sin vackraste griffel, ja det käraste hon hade åt en sådan förvärfvad vän. En gång hade några äldre flickor skrattat åt en liten fattig flicka för det hon alltid kom till skolan med samma gamla lappade klädning. Den lilla flickan gret, ty hon visste att hennes mor var fattig och ej hade råd att ge henne en bättre. Det var under en hvilstund i skolan,

”Låt henne vara”, ropade Zudi som suttit tyst på en bänk.

”Vi talade icke med dig”, sade en af flickorna näbbigt och så fortforo de att skratta åt den lilla fattiga stackaren.

Zudi störtade upp och sprang till förstugan, öppnade dörren och Dodo rusade in i skolsalen. Alla barnen sprungo skrikande upp på bord och bänkar. Zudi qvarhöll Dodo och öppnade endast dens stora gap och visade på de hvita hvassa tänderna. ”Försök att skratta”, ropade hon, ”och ni får smaka på de här.”

Nu inträdde lärarinnan hastigt, ditkallad af bullret och skriket. Hon befallte Zudi föra ut hunden och hon lydde genast.

”Du är ju tillsagd att aldrig hemta in din hund”, sade lärarinnan strängt, då Zudi återkom.

”Ja”, svarade Zudi, ”jag skall aldrig mera göra det, men jag blef så ond när de skrattade åt henne

som är fattig. Herr Ruth säger att Gud är de fattigas fader, därför tycker jag att man ej får skratta åt hans barn.“

Lärarinnan tillsade Zudi vänligt att sätta sig på sin plats och noga minnas förbudet att hemta in hunden. Derefter förebrådde hon skarpt de oförståndiga och obeskedliga barnen som skrattat åt den fattiga flickan. Allt mer och mer tam blef den lilla vilda Zudi. Herr Ruth och hans syster samt den goda lärarinnan i skolan undervisade henne med godhet och tålmod.

Arvid hade ofta hört Zudi sjunga visan om Zigue-narflickan. En dag öfverraskade han Zudi med att spela den på piano. Zudi hoppade upp af glädje och började dansa och knäppa med fingrarna och nu gaf hon sig ingen ro förr än också hon kunde spela den och visade den största flit under musiktimmarna.

Icke ens gatpojkarne kände nu mera igen den lilla välklädda flickan som helt stilla och allvarsamt vandrade till det stora hvita skolhuset. Hennes svarta hår fladdrade ju ej för vinden utan var uppsatt i tjocka släta flätor under den lilla svarta hatten. Hon hade också hvarken stenar eller käppar i händerna utan en skolväska full med böcker och häften.

Hvad Arvid beträffar var han mycket nöjd med sin lilla nya syster och lekte gerna med henne vid elfven eller satt i mäster Arons kammare och såg på huru den gamle skraddaren stack nålen upp och ned och småpratade för sig sjelf.

Om söndagsaftnarne sutto de vid elfven lyssnande till mäster Arons viol, då han spelade sina vackra visor.

Zudi brukade då också sjunga, men nu var hennes röst icke mera vild och hård utan mjuk och klar och sången sväfvade långt, långt bort öfver de glitterande böljorna, långt bort till andra stranden der fåglarne i den lummiga skogen svarade med sitt glada, klingande qvitter.

Sotarmurre.

Det är en gammal sak att små barn äro rädda för sotaren. Han ser också rätt hemsk ut: svart som sot från topp och till tå; de hvita tänderna som lysa emellan ett par blodröda läppar och ögonen sedan, de se så besynnerliga ut, riktigt grymma och dertill bär den underliga karlen alltid ett långt rep med en tung jernklump i ändan och en knippe granris — han ser ut som en hel röfware.

Rolf och hans små systrar hade aldrig sett sotaren. De slumrade ännu sött i sina sängar då den svarta gubben redan stod på taket och rengjorde skorstenarne.

Lilla Hulda hade till julen fått en den vackraste bilderbok och uti den fanns också en plansch föreställande tvenne negrer som slogo en stackars hvit man. Det hade gjort ett djupt intryck på barnen och huru hemskt det än var, brukade de likväl ofta betrakta just den bilden och mycket ifrigt prata om huruvida den hvita mannen först varit stygg emot de svarte eller om han var oskyldig; också undrade de om någon skulle komma honom till hjälp och från hvilken sida den då skulle komma, från den mörka skogen eller från den ljusgröna ängen som var fullmålad med röda, blå och gula blommor.

En mörk vinterafton några veckor efter jul, tog Hulda åter fram sin bilderbok och syskonen betraktade tillsammans som vanligt alla de herrliga bilderna, sist också negrerne och den hvite mannen.

”Jag hade, i den hvite mannens ställe, tagit fram min knif och dödat negrerne”, sade Rolf med gni-strande ögon.

“Och jag hade fallit på knä och bedt så innerligt vackert att de skulle låta mig vara“, sade lilla Hulda lifligt.

“Det säkraste hade varit att bedja Gud om hjälp“, menade Bertha.

Följande natt drömde alla barnen om negrerne. Rolf tyckte att han på afstånd såg negrerne öfverfalla den stackars hvite mannen och hörde honom ropa på hjälp, hvarföre Rolf som en rask gosse, skyndade fram och höjde sin knif, men se då var han plötsligt sjelf den hvite mannen och såg deras vilda ögon och stora käppar riktade emot sig. Rolf kunde icke höja sin arm, icke röra ett finger till försvar han var som förlamad. Då — just när negrerne upplyftade sina svarta händer — vaknade Rolf helt uppskrämd, men då han märkte att han låg hemma i sin egen säng, kröp han under täcket och försökte sofva, men det ville ej lyckas; de svarta negrerne stodo jemt för hans blickar och om han ej blygts för sin rädsla, hade han väckt upp lilla Huldasköterska för att trösta sig med tanken att någon annan också var vaken. Men, som sagdt, Rolf blygdes för sin rädsla, han visste att han ofta skrutit öfver att han var en så tapper karl.

Bertha hade ungefär samma dröm som Rolf med den åtskilnad att hon började bedja Gud om hjälp och Gud kom sjelf med en hel skara englar som förjagade negrerne.

Lilla Hulda tyckte att hon satt midt på den ljusgröna ängen med de målade blommorna och lekte med sin docka, då tvenne svarta karlar kommo springande och ville döda hennes docka. Lilla Hulda kastade sig på knä och bad så innerligt att de skulle låta dockan vara. Karlarne sågo ännu helt vilda ut då Huldasköterska stod vid hennes sida och så länge bad karlarne gå tills de läto beveka sig och försvunno i den mörka skogen. Hulda vaknade också strax, men då hon kände att dockan låg bredvid henne

och hörde sin moders lugna andetag i sängen derinvid, lugnades hon genast, slöt den kära dockan närmare intill sig och tryckte en lätt kyss på mammas hand som så fin och vit hvilade på sängkanten. Lugn och glad lade hon sig åter och sofde godt ända till ljusan dag. På förmiddagen råkade barnen vara ensamma i köket, då dörren öppnades och ett svart spetsigt hufvud tittade in.

"Negrerne!" tänkte barnen genast och smögo sig närmare hvarandra. Nu steg hela figuren in; det var en lång, smal, trasig karl, alldeles svart och när han öppnade de röda läpparne, lyste en rad hvita tänder — alldeles som i boken. Han bar också ett långt svart rep och en knippe granris, hvilket barnen tyckte vara lika hemskt som negrernes käppar. Barnen drogo sig närmare dörren, likväl voro de för nyfikna för att genast springa bort. Det var så rysligt roligt att få se en neger lifselevande.

Nu tyckte Rolf att han borde göra skäl för sin tapperhet, han ställde sig framför de små rädda flickorna och sade ehuru med högt klappande hjerta:

"De här äro mina systrar."

"Jaså", sade negern beskedligt.

"Och ni får inte göra dem illa", fortfor Rolf käckt.

"Nej, bevars", utbrast den svarte och närmade sig spiseln.

Allehanda hemiska tankar uppstego i barnens hufvuden och de drogo sig allt närmare dörren. Plötsligt försvann den svarte i spiseln, då var det slut med Rolfs mod, han sprang storskrikande efter sina systrar genom alla rummen ända in till mamma.

"Hvad felas er? Hvad har händt?" utropade mamma helt ängsligt.

"En neger, en neger!" skrek Rolf.

"Som hade rep och granris", skrek Hulda.

"Och kröp in i ugnen", skrek Bertha.

Då förstod mamma hela saken.

"Mina älskade små, det var väl sotaren, gråten icke så, han gör ingen illa."

"Men han hade rep och granris", snyftade Hulda.

"Det är saker som han behöfver, oförståndiga barn", svarade mamma leende.

"Och han kröp i ugnen", sade Bertha.

"Kommen med mig i köket så skolen J få se hvad han gör."

De små flickorna fattade modrens händer och trippade ännu litet oroliga till köket. Broder Rolf, den tappre mannen, följde tigande efter, det var ej utan att icke han var litet skamflat öfver hela saken. De kommo till köket just då sotaren för andra gången kröp upp i skorstenen.

"Ser mamma nu", utbrast Rolf triumferande, då man endast såg den stora svarta foten af sotaren.

"Jag skall berätta för er hvad han gör: när vi göra upp eld i spiseln stiger röken upp genom skorstenen som J veten och då samlar det sig sot på skorstenens inre sida på dess väggar. Om man nu låte sotet förblifva der, skulle en gnista lätt kunna flyga upp och antända sotet, elden skulle sprida sig på taket och på vinden och hela huset skulle brinna upp. Sotaren fäster granrisqvasten vid repet och låter den flera gånger löpa igenom skorstenen hvarigenom sotet bortstrykes och skorstenen blir ren. När sotaren kryper in i spiseln är det för att se till om allt är i ordning der inne om ej någon sten fallit ned och om spjellen äro goda och rören hela. Det är således ingenting att skrika för."

"Om jag bara hade haft min lilla piske . . ." började Rolf nu helt modig.

"Så hade du gjort mycket orätt min gosse", afbröt modren. "Sotaren borde man tacka och hålla af då han gör oss en så stor nytta. Om J viljen se någonting roligt så gå'n ut på gatan så ser ni sotaren stå på taket."

Barnen skyndade ut och hade mycket nöje af

att se den svarte karlen så högt uppe. Bertha var bara rädd att han skulle falla ned och ropade flera gånger:

“Akta, akta dig!”

Sedan sågo barnen flera gånger sotaren och voro icke mera rädda, men ändå kunde de ej tycka om honom.

“Han måste vara bra obeskedlig efter han är så svart“, tänkte den oförståndige Rolf.

En dag kom sköterskan in helt uppskrämd och berättade att det var eldsvåda i huset midt öfver gatan.

Barnen sprungo till salen, derifrån man kunde se det brinnande huset och blefvo mycket skrämde, då de sågo lågan slå ut genom skorstenen.

“Varen icke rädda“, tröstade mamma, “det är skorstenseld och det är icke för sent ännu att släcka, elden har icke fattat i taket det är endast sotet som brinner. Nu sen J huru nödvändigt det är att hafva sotare.”

“Der är han!” ropade Rolf.

“Han hjälper att släcka“, sade mamma.

“Det är en beskedlig sotarmurre“, sade Hulda.

Folket sprang upp och ned på taket och på stegen, kröpo in genom vindsfönstren, buro ämbaren med vatten och arbetade ifrigt med släckningen. Barnen sågo uppmärksamt på, men helst på sotaren, han var så rask och skicklig. “Nu tager han ett ämbare ... nu håller han vatten ... nu slintar han ned för taket ... nu faller han ... nej, han har ett rep om lifvet ... nu gick repet sönder Ack, Gud nu föll han!”

Så var det. Repet brast och den stackars mannen föll ned på stengatan, der han förblef sanslös ligande tills ett par karlar kommo och buro honom bort.

Mamma tyckte att det var synd om den stackars sotaren och gick till hans hem med plåster och linne-lappar för att förbinda honom.

Rolf och hans små systrar frågade alla dagar efter huru sotarmurre mådde och fingo i början höra att han var sjuk, men småningom att han var bättre.

En dag kom Hulda till sin mamma och berättade att der var en liten gosse i köket.

"Det är väl sotarens gosse, han skulle komma med bud från sin pappa."

"Åh nej, mamma, det kan icke vara sotarens gosse, för han är alldeles hvit."

"Men, kära barn, hvarföre skulle han då vara svart?"

"Åh, för att hans pappa är svart", sade Bertha.

"Sotaren är icke någon neger", sade mamma, "hans hud är lika hvit som vår, det är endast hans ständiga arbete i skorstenen som gör honom så svart och sotig."

"Det hade jag ej kunnat tro", sade Rolf.

Nästa söndag kom sotaren helt hvit och rentvättad och klädd i snygga kläder. Han helsade på barnen och tackade mamma för plåstret och lapparne. Han var nu frisk och rask igen och lofvade komma om måndag för att sota.

"Nu skall jag icke mera vara rädd, när jag ser huru hvit han kan vara", sade Rolf.

"Och när vi veta huru snäll han är", sade småflickorna.

För min moder.

I.

Tidigt en morgon om våren stod en liten tioårig flicka på trappan till sin moders hus och kastade nyfikna blickar öfver det grönmålade trädgårdsstaket in på grannens gård. Dörren var ännu stängd derborta och en tung grön gardin skymde fönstret, annars sågs der ingenting märkvärdigt: några trädkär! på trappan, en qvast, en korg och resten af en

halmkärfve på hvilken en sömnig katt helt makligt sträckt ut sig. Flickan blickade otåligt på den stängda dörren och den gröna gardinen och utropade slutligen:

”Jag förstår icke, kära mamma, hvarföre menniskorna sofva så länge dessa ljusa, sköna morgnar. Klockan är nu snart sju och der borta är tyst som i grafven.”

”Du vet ju icke, Elina, om de sofva och dessutom vore det ej så underligt: de anlände sent i går på aftonen och behöfva hvila efter en måhända lång och besvärlig resa“, hördes en röst inne i huset svara och strax derpå syntes ett medelålders fruntimmer vid Elinas sida. ”Jag har icke vetat att min lilla dotter är så nyfiken.”

”Ack, mamma, jag måste verkligen bekänna att jag icke får någon ro förr än jag vet hvem det är som köpt hyddan och litet hurudana de äro“, svarade Elina skrattande.

”Vi måste arbeta emot det der, mitt barn“, sade modren halft skämtande, ”gå nu till dina göromål.”

”Mamma!“ utbrast Elina, ”du vill väl icke att jag just nu skall gå in och göra i ordning frukosten? De kunde ju under tiden stiga upp och då vore jag ej här.”

”Får du icke sedan hela dagen och alla dagar se dem?”

”Ja — väl ... det är sannt nog, ... men ...”

”Nå, om du icke vill gå, så får jag väl göra det“, sade modren med en vänlig, men sorgsen röst.

”Nej, mamma, det gör du icke!“ utbrast Elina, ”förlåt att jag ett ögonblick tvekade.”

Den lilla flickan skyndade in. Medan hon var sysselsatt, öppnades verkligen grannens dörr och en blek, tarfligt klädd qvinna visade sig bärande en stäfva i handen. Hon gick till den låga straxt in vid hyddan belägna bodan. Då Elina åter kom ut, kastade hon en blick öfver till grannens och bemärkte då en liten knubbig flicka af sin ålder, sittande i det öppna fönstret. Hon tycktes vara mycket sömnig ännu och

blickade gäspande utåt vägen derunder strykande det burriga, ljusa håret från pannan. Elina hade så god lust att stanna och betrakta den lilla sömniga senfärdiga fremlingen, eller åtminstone nicka ett "god morgon", men besinnade sig och gick in.

Under munter sång gjorde hon upp eld, hemtade vatten och ställde allt i ordning, hvarefter hon tog sitt arbete och satte sig bredvid modren.

"Nu äro de då ändteligen uppstigna", började det lifliga barnet, tror mamma att det räcker länge innan vi bli bekanta?"

"Det kan jag icke säga, det beror på om *de* vilja."

"Och är mamma icke alls nyfiken?"

"Icke mycket", svarade modren leende.

"Du är underbar, mamma? Önskar du då göra deras bekantskap?"

"Åh ja."

"Och skulle du icke vilja vara dagligen tillsammans med dem?"

"Det beror på om de äro menniskor, hvars sällskap är godt och angenämt."

"Nå jag önskar de vore goda!"

Elinas lilla mun gick i full fart, hon undrade och frågade och önskade och väntade. Sedan kommo lexorna och det gick icke så fort med läsningen i dag som annars, emedan Elinas tankar alltför ofta var hos grannarne. Middagen och aftonen kom och ändå visste hon icke mera än att frun (Elina förmodade att det var en fru) packade upp saker och ställde dem på hyllor i kontor och bodar, att hon hemtade ved och vatten, kokade, tvättade och städade och att den lilla flickan, till Elinas stora förvåning, under allt detta helt makligt låg utsträckt i gräset eller satt på trappan eller lekte med den sömniga katten.

"Huru kan hon låta sin mamma stöka och arbeta och sjelf sitta så der sysslolös", utbrast Elina, "hon ser ändå så frisk och duktig ut, medan hennes mamma ser blek och svag ut."

Då Elina ännu hade att vattna alla blommorna, föra in hönsen och hjälpa till vid hvarjehanda, stängdes redan åter grannens dörr och den gröna gardinen fälldes ned; allt blef tyst till och med katten hade denna gång smugit sig in.

II.

Följande dag hade Elina några små-saker att tvätta och gick ned till bäcken, som flöt emellan deras och grannens trädgård. Just då hon öppnade den lilla grinden, bemärkte hon sin lilla granne sittande vid bäcken med katten i famnen; några steg derifrån stod den bleka frun och sköljde några småplagg.

"Ah", tänkte Elina, "det passar bra, nu får jag se dem på närmare håll, "och hon skyndade ned till stranden.

"God morgon barn!" helsade den fremmande. Elina svarade gladt och vänligt, hvarpå hon började tvätta ifrigt och skickligt, derunder betraktad och beundrad af den lilla lekande flickan.

"Du är vår lilla granne, ser jag", började den fremmande qvinnan, medan hon ett ögonblick lät sina trötta händer hvila.

"Ja. Min mamma och jag bo här."

"Är det icke svårt för dina små händer att tvätta?"

"Åh nej, goda fru, jag är så van."

"Är det icke ledsamt då? Barn bruka hellre leka."

"Jag hjälper mamma", sade Elina med en blick på den lilla makliga flickan.

"Du är ett godt barn", sade qvinnan, "farväl till härnäst. Jag skall nu gå att hänga upp kläderna."

Elina följde den bleka fruns trötta rörelser och blickade ovilkorligt åter bort till den lilla grannen som helt lugnt slätade kattens rygg. Elina fortfor att tvätta.

"Brukar du aldrig leka?" frågade efter en stund den lilla fremlingen.

"Ack jo när jag hinner", svarade Elina leende, "det är mycket roligt att leka."

"Då kunna vi leka tillsammans."

"Ja gerna!"

"Jag heter Karin huru heter du?"

"Elina."

"Min mamma är underofficersenka och heter Stark, din mamma ser ut som en fin fru."

Elina log: "Pappa var kapten, men han dog för många, många år sedan, han hette Heino."

"Ni har så nätt hos er."

"Jag tycker också det. Vi arbeta alltid sjelfva i trädgården, sköta blommorna och putsa gräsplanen. Så är det med vår kammare också, den är så nätt och fin."

"Jag måste bedja mamma att få komma dit."

"Gör det."

"Här är ändå så tråkigt, jag har ingenting att göra."

"Kan du icke hjälpa din mamma?"

"Det är ledsamt."

"Men hon ser ju så trött och blek ut."

"Ser hon det?" frågade Karin förundrad.

"Ja visst och så arbetar hon så ifrigt."

"Är *din* mamma också sjuk och trött?"

"Nej, Gud ske lof!"

"Då begriper jag icke hvarföre du jemt arbetar. I går såg jag huru du hemtade vatten och ved, städade, dammade, vattnade blommor, sydde och matade hönsen."

"Åh det gör jag allt för mamma."

"Fast hon icke är sjuk?"

"Ja. Ty då får hon sitta och sy och behöfver icke besvara sig. Hon har nog sträfvat och arbetat för mig när jag var liten och behöfde hjälp och vård."

Karin satt mycket tankfull och märkte icke ens att katten sprang bort. Slutligen såg hon upp: nu har du ju slutat din tvätt, kom och lek med mig en stund."

"Jag hinner icke ännu", svarade Elina med vigtig min.

"Hvad skall du då göra?"

"Jag har ännu tvenne lexor på förmiddagen."

"Lexor! Kan du ej lemna dem till eftermiddagen?"

"Nej, då har jag annat att göra."

Karin skakade på hufvudet, "jag skulle ej vilja vara i ditt ställe."

"Du vet icke ännu huru roligt det är att arbeta för sin moder", sade Elina med ett lyckligt leende, "farväl! I afton kommer jag och leker om mamma tillåter." Elina försvann genom grinden och Karin stannade kvar i solskenet på stranden, hennes lilla hufvud var uppfyllt af alldeles nya tankar.

III.

Elina och Karin hade lekt tillsammans vid bäcken, de hade besökt hvarandras hem och fått veta hvad alla dockorna hette, med ett ord de voro bekanta och goda vänner. Fru Stark hade också besökt fru Heino och tyckte att hon ej kunnat få en älskvärdare granne. De voro dagligen tillsammans. Mödrarna sutto med sina arbeten och Karin följde Elina i hvarje steg: till hönshuset, till bäcken, eller satt hon och såg på när Elina sydde. Sjelf hade hon ännu icke börjat arbeta.

"Då jag läser en gång om dagen, så kan det vara nog", tyckte Karin.

Under sednaste vecka hade hon ej fått leka med Elina en enda gång och var riktigt ledsen deröfver ty lekarne voro aldrig så glada som då den lifliga, muntra Elina var med.

"Du är tråkig som en gammal människa", sade Karin helt missnöjd en dag, då Elina en lång stund nekat att komma och leka.

"Men, snälla Karin, gamla människor äro alls icke tråkiga", invände Elina med ett muntert skratt.

“Åh jo, de leka aldrig“, svarade Karin buttert.

“Min mamma är “en gammal människa“, men hon är den sötaste, snällaste jag känner.“

“Hon är det. Men barn få icke vara sådana som du.“

“Jag skall säga dig en sak, men det är en hemlighet.“

Karins ansigte upplarnade.

“För en tid sedan hörde jag att mamma fått beställning på ett stort täcke som hon skulle sticka af bommullsgarn. Dertill behöfs 600 lappar och mamma började genast fast jag vet att hon har mycket annat att göra. Nu har jag i hemlighet tagit några nystan af garnet och stickar alla dagar på mina lediga stunder så flitigt jag kan. Nu har jag redan åtta lappar och ehuru det kanske vore roligare att leka, får jag ju ändå sitta ute här vid vår lilla bäck och höra huru fåglarna qvittra och vinden susar i träden och prata med dig.“

“Men du har sagt att du ej tycker om att sticka?“

“Ja det är det arbete jag minst tycker om.“

“Och ändå!“

“Ja, för mammas skull. Tänk dig hennes glädje när hon stickat en tid och tror att hon ännu har en hel hop kvar och går efter mera garn och då i stället hittar en hel hög af färdiga lappar och icke kan begripa när hon stickat dem. Ack! jag kan knappt vänta till den dagen!“

Karin betraktade sin lilla väninnas strålande ögon och af glädje rodnande kinder. Hon började ana att det dock måtte ligga någonting ljuft och skönt uti att så kunna glädja andra.

“Det måste jag försöka“, sade hon.

“Att sticka då?“

“Nej, att arbeta för mamma.“

“Ja, gör det, gör det! man är aldrig så lycklig som då man arbetar för andra.“

Och Karin försökte.

I början fann hon det icke mycket roligt, hon

var en liten trög flicka och van att föra ett makligt sysslolöst lif, men de vänliga tacksamma blickar hon erhöill af sin moder då hon besparat denna några steg eller något arbete och förskaffat henne en stunds hvila, belönade den lilla Karin så att hon fick lust att fortsätta.

Så kom den efterlängtade dagen då Elina slutat sitt arbete och fru Heino gick för att hemta mera garn. Elina kunde ej afhålla sig ifrån att smyga sig efter modren för att få se hennes öfverraskning. Och stor var den i sanning.

”Jag förstår icke”, började hon, ”det är som ett trolleri. Jag tyckte att jag hade 200 lappar kvar och nu ligga de här färdigstickade, på det sättet är ju täcket färdigt.”

”Jag vet icke heller”, sade Elina med ett försök att se okunnig ut, men hennes lilla strålande ansigte förrådde allt, och de bannor, hon fick af den älskade modren för det hon så tillbringat sina lekstunder, tog hon gerna emot då de åtföljdes af så varma kyssar och så ljufva smekningar.

IV.

”Det är ganska ledsamt”, sade fru Heino en dag då de alla sutto och arbetade i trädgården, ”det är ganska ledsamt att min fot just nu skulle bli sjuk. Nu kan jag icke gå till Slottsberg efter arbetet som de lofvade oss.”

”Är det så nödvändigt att få det just nu?” frågade Elina.

”Jo ty det är frökens utstyre och om jag icke kommer snart så ge de bort det åt någon annan.”

”Jag är också för svag ännu efter min sjukdom”, sade fru Stark suckande.

”Ja jag skulle aldrig tillåta er att gå en så lång väg.”

”Huru långt är det, mamma?” frågade Elina.

”Fem verst.”

De små flickorna gifvo hvarandra en betydelse-

full blick och så snart de blefvo lemnade ensamma började de öfverlägga huru de skulle få arbetet åt sina mödrar.

“Det finns intet annat råd“, sade Elina, “än att vi gå sjelfva.“

“Men när?“

“I morgon då vi gå till vår madam.“

“Men vi skulle ju stanna der och roa oss hela dagen“, invände Karin.

“Jag vet det, men detta är vigtigare. Om du vill så kan du stadna hos gumman och leka, jag går nog ensam.“

“Nej, nej, jag kommer nog med.“

“Godt, Karin, jag ser att du lärt dig huru roligt det är att göra något för sin moder.“

Karin nickade bifallande.

V.

Nästa morgon finna vi de båda små flickorna på väg till en bondqvinna som brukade komma och hjälpa med hvarjehanda gröfre sysslor och som bedt Elina och hennes lilla väninna någon dag komma på besök till hennes en knapp verst från deras hem belägna stuga.

Vägen var vacker och tillryggalades på otroligt kort tid tyckte flickorna då de stodo vid gummans renskurade trappa och blefvo välkomnade af värdinnan, en skara små stojande barn och tre eller fyra katter, af hvilka Karin genast bemäktigade sig en för att smeka och släta.

“God dag mina små!“ utropade gumman glad, “skynda Lisken, ställ kaffepannan på och du, Anna, hemta några vedstickor. Maja ta'r lillan så länge jag går till bodan efter grädda. Janne, min gosse, spring efter smultron, en rifva.“

“Värdinnan får icke göra sig besvär för vår skull“, bad Elina, “vi dröja ej länge.“

“Åh nej, hvad säger hon! Visst stadnar ni ju här hela dagen, som ni lofvade.“

Elina berättade att de hade ett mycket angeläget ärende att uträtta vid Slottsberg och sedan de druckit kaffe det den välmenande gumman nästan trugade på dem, gingo de vidare. Janne måste följa dem ett stycke för att visa hvar vägen tog af, men då han återvändt befunno sig de små flickorna ensamma på den stora landsvägen.

“Jag är litet rädd“, sade Karin.

“Jag också, men vi måste fatta mod, tänk om arbetet blefve bortgifvet, det vore en stor skada för din och min mamma.“

“Der kommer en karl, tror du det kan vara en röfvare?“

“Jag vet icke, men ingen vill väl göra illa åt två små värnlösa flickor“, tröstade Elina ehuru med darrande röst.

“Nej, han gick förbi.“

Efter en stund kommo de till ett ställe der vägen delade sig.

“Hvilkendera, tror du, leder till Slottsberg?“ frågade Elina.

“Kanske den venstra.“

“Vi skola försöka, kanske möta vi någon som kan visa oss den rätta vägen.“

De gjorde så. Vägen gick genom en vacker skog, så tät och lummig, men i dag tänkte de små flickorna ej på annat än vargar och björnar, de hade aldrig förr varit så långt borta ifrån hemmet.

“Hvad kan det vara som rör sig derborta bakom buskarna?“ frågade Karin.

“Kanske en fågel.“

“Nej, det är något stort — brunt — O Gud! en tjur!“

Karin hade rätt. En stor brun tjur kom rakt emot dem och då den fick sigte på Elinas röda klädning lade den nosen emot marken fnyste och gjorde sig färdig att springa emot dem. Våra små flickor vände genast om och flydde.

Elina kom lyckligtvis ihåg en grind som de för

några minuter sedan lemnat bakom sig just vid vägskilnaden. De hunno snart till den, hoppade öfver gårdet och stodo nu flämtande och varma, men räddade bakom den höga grinden, och betraktade sin fiende.

“Vore det icke för mammas skull, så vände jag jag nu om hem“, sade Elina.

“Så är det med mig också, är du icke trött?“

“Ack jo och så törstig!“

“Jag hör en källa sorla ... tyst — jo der vid den andra vägen. Kom vi skola gå dit.“

Glada skyndade flickorna till den klara källan som flöt silfverklar och sval emellan albuskarne; de drucko sig otörstiga och hvilade en stund i gräset under en skuggrik björk.

“Der kommer en karl, nu få vi veta den rätta vägen!“ utropade Elina glad.

Mannen, icke allenast visade dem vägen utan lät dem också en stund åka på sin kärra. Glada och tacksamma gingo barnen vidare och stodo innankort framför porten till det stora herresätet och efter några minuter framför herrgårdsfrun i hennes kabinett. Elina måste glömma sin blyghet och rädsla och framförde förståndigt och snällt sitt ärende. Hon framställde deras mödrars fattigdom, berättade huru hennes moder var förhindrad att sjelf komma och sade huru nödvändigt det var för dem att få arbetet.

“Det förundrar mig blott att din moder velat skicka dig den långa vägen“, sade herrgårdsfrun.

Elina nedslog ögonen. “Hon vet icke alls att vi äro här, men Karin och jag beslöto att gå för att arbetet ej skulle blifva bortgifvet.“

“Och ni vågade er ensamma ut?“

“Ja.“

“Och till fots?“

“Ja.“

Herrgårdsfrun lät undfägnade de små flickorna med en god middag och en skön svalkande dryck och gaf dem sedan en del af arbetet, med löfte om att snart

skicka resten, hon tog ett vänligt afsked af dem och lofvade komma ihåg dem och deras mödrar.

Uthvilade och lyckliga återvände barnen hem. Det var nu eftermiddag och ehuru midt i sommaren, tyckte barnen likväl att det började mörkna, dertill voro dock några tunga regnmoln skulden.

“Jag är så rädd“, klagade Karin.

“Vi skola ej tänka på det, snart äro vi hemma.“

“Är du icke rädd?“

“Jo, men jag går och tänker på huru glad din mamma och min mamma skola blifva.“

Medan barnen talade gick en gammal gumma förbi dem och sjöng:

“Ej någon Han förgäta må,
Som i Hans vilja lefver
Och Honom endast litar på
Och i Hans våld sig gifver.
Tro, kärlek, hopp
I lifsens lopp
Guds nåd och tröst mig delar
Den på Gud tror
Han trygger bor
Ej något honom felar.“

“Det hade jag bort tänka på!“ utbrast Elina.
“huru ofta har ej mamma sagt att Guds englar vaka öfver oss och det hade jag glömt i dag. Nu äro vi icke mera rädda, Karin!“

Och Elina började sjunga:

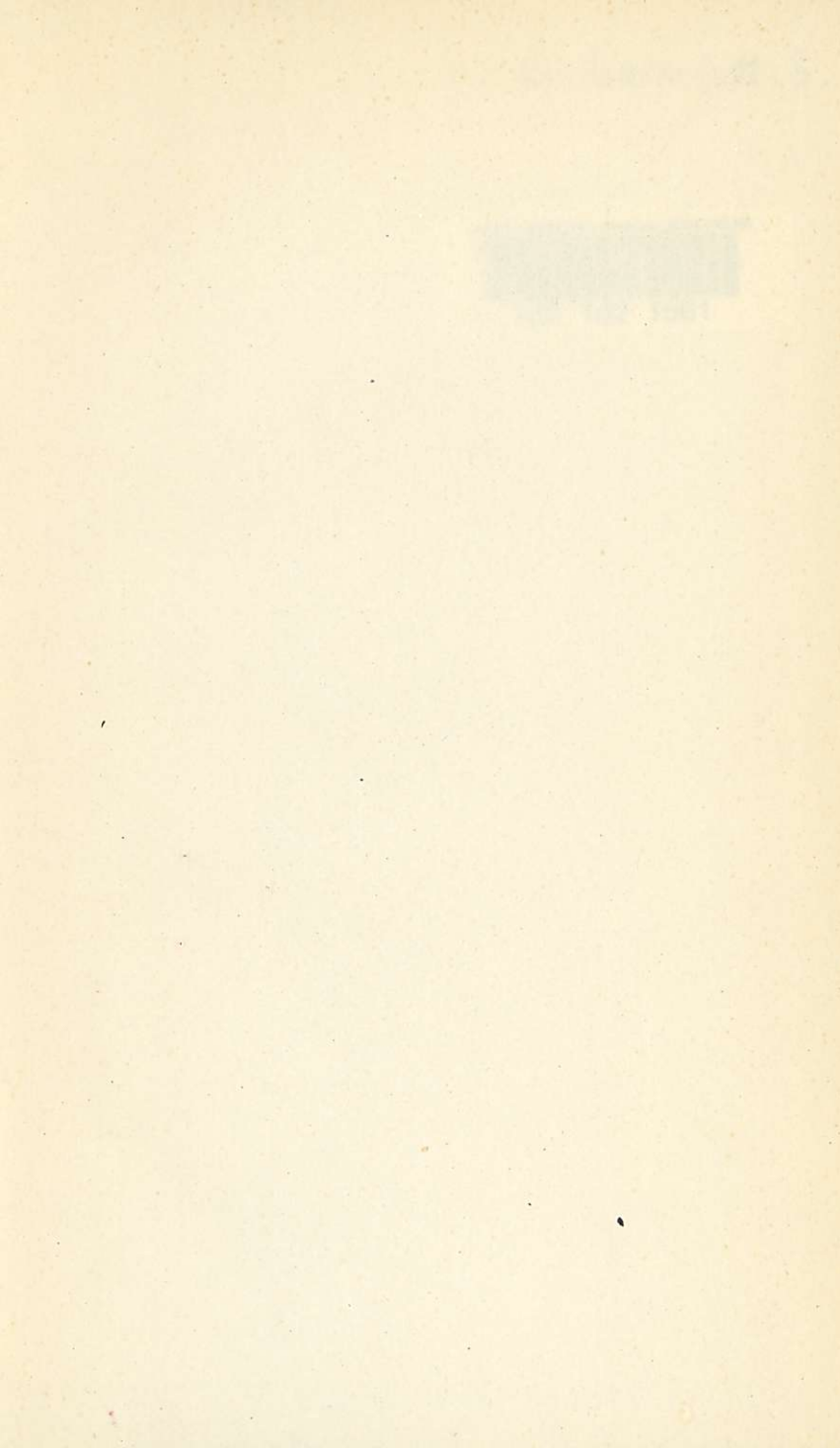
“Den på Gud tror
Han trygger bor
Ej något honom felar.“

Vid madammens stuga möttes de af Janne, Litsken, Maja, Anna och Lillan som sprungo omkull hvarandra i sin ifver att betjena de små trötta flickorna. Det kom nu ett hällregn och under tiden hvilade sig flickorna hos den beskedliga gumman och roade sig med hennes barn. Om aftonen, då regnet upphört, gingo de hem. All möda och all räddsla var glömd vid åsynen af mödrarnas förvåning och glädje.

Aldrig hade deras sömn varit lugnare och ljufvare än den natt som följde på denna händelserika dag.

317 1/2, I. 44.

Pris: 1 Mark 30 penni.

Sw. barnlitt. 3.

Furuhjelm

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1561

